

FHS Krigsskolen

Bacheloroppgave

Ukrainas mislykkede motoffensiv

En kvalitativ casestudie av Ukrainas motoffensiv i Zaporizhzia sommeren 2023

av

Bjørn Erik Kjøk, Emil Aslaksen og Jens Rødland

Levert som en del av kravet til graden:

BACHELOR I MILITÆRE STUDIER MED FORDYPNING I LEDELSE OG LANDMAKT

Antall ord: 11330

Innlevert: 5. april 2024

Godkjent for offentlig publisering

Forord

Å skrive en bacheloroppgave har vært svært lærerikt for oss som profesjonsutøvere og individer. Prosessen har økt vår kognitive evne til å tenke kritisk, og selvstendig filtrere empiriske data i et uoversiktlig og propagandapåvirket nyhetsbilde.

Vi vil takke vår veileder Stein Helge Kingsrød for å kontinuerlig stille opp når gruppen har hatt behov for veiledning. Gode innspill gir grunnlag for godt arbeid. Videre vil vi takke Palle Ydstebø for hans bidrag rundt operasjonelle, taktiske og stridstekniske hendelsesforløp i sommerens offensiv og Ukraina-krigen generelt. Ydstebøs kildebidrag har vist seg uvurderlige for oppgavens empiriske grunnlag.

Oslo, Krigsskolen, 05-04-2024

Kadett, Bjørn Erik Kjøk

Kadett, Emil Aslaksen

Kadett, Jens Rødland

Sammendrag

Den 24. februar 2022 invaderte Russland nabolandet Ukraina. De påfølgende månedene var preget av harde kamper mellom de to nabolandene. Innledningsvis var det den russiske styrken som var på offensiven i Ukraina, men dette endret seg i høsten 2022. Ukrainerne iverksatte da to motoffensiver og tok tilbake byene Kharkiv og Kherson. Gjennom vinteren 2022-2023 brukte begge parter tiden på forberedelser til det som skulle komme våren og sommeren året etter. Russerne bygde omfattende forsvarsverker langs hele fronten som skulle stanse ethvert forsøk på en ny ukrainsk motoffensiv. Når sommeren nærmet seg, var forventningene store til den kommende ukrainske motoffensiven. Vestlig materiell og opptrening av avdelinger i NATO-land skulle sikre ukrainernes suksess i den kommende offensiven. Likevel ble det ikke slik, og den ukrainske motoffensiven kulminerte uten å nå sine mål. Med bakgrunn i dette ønsket vi å finne ut av hvorfor. Problemstillingen ble dermed: **Hvorfor feilet den ukrainske motoffensiven sommeren 2023?**

Opgaven er en kvalitativ casestudie som har sett på hendelsesforløpet til den ukrainske motoffensiven. Gjennom analyse av det empiriske grunnlaget sett i lys av relevante militærteoretiske begreper og prinsipper har oppgaven besvart problemstillingen ved å identifisere ulike årsaker som har bidratt til at offensiven mislyktes. Vi har kommet frem til at den ukrainske motoffensiven feilet som et resultat av en kombinasjon av ulike forhold. På ukrainsk side skyldes den mislykkede offensiven svikt i kommando og kontroll, som førte til manglende synkronisering i anvendelsen av feltfunksjonene, og dermed utilstrekkelig oppnåelse av taktisk samvirke. De gjennomførte også en taktikkendring underveis i operasjonen som førte til en høyere grad av taktisk samvirke, men gikk på bekostning av tempo og offensiven kulminerte. Det russiske forsvaret var godt organisert, og forsvart med sperringer av dimensjoner som overgikk hva russisk doktrine tilsier. I kombinasjon med å være utgruppert i dybde med gode muligheter for gjensidig støtte var den russiske anvendelsen av feltfunksjonene overlegen den ukrainske.

Gjennom analysen har oppgaven også kommet frem til lærdommer som kan være sentrale for det norske Forsvaret. Disse setter lys på 1) hvordan prinsipper alene ikke er tilstrekkelig, 2) at en ubunden reserve kan være avgjørende, og 3) at større operasjoner er krevende å lede. Analysen kan dermed gjennom både svaret på problemstillingen og lærdommene bidra til innfallsvinkler til videre forskning på området.

BLANK MED HENSIKT

Innholdsfortegnelse

Figurer	vi
Forkortelser	vii
Nomenklatur	viii
1 Innledning	1
1.1 Bakgrunn	1
1.2 Problemstilling	2
1.3 Avgrensning	2
1.4 Struktur	3
2 Teori	4
2.1 Taktisk samvirke	4
2.1.1 Feltefunksjoner	4
2.2 Prinsipper for offensiv strid	7
2.3 Forberedt angrep	8
2.4 Gjennombrytning	9
2.4.1 Gjennombrytningsfundamenter	9
2.5 NATOs tilnærming	11
2.6 Prinsipper for defensiv strid	13
2.7 Områdeforsvar	15
2.8 Empiriske forventninger	15
3 Metode	17
3.1 Metodevalg	17
3.1.1 Forskningsdesign	17
3.1.2 Metodens svakheter	18
3.2 Kildevalg	19
3.2.1 Kildenes svakheter	19

4 Empirisk beskrivelse	21
4.1 Russlands befestning og Ukrainas forberedelser, vinteren 2023	21
4.2 Ukrainas motoffensiv, sommeren 2023	23
4.2.1 Angrepet mot Tokmak	24
4.2.2 Angrepet mot Novodarivka	25
4.2.3 Ukrainsk taktikkendring	27
4.2.4 Angrepet mot Rivnopil	28
4.3 Resultatene av motoffensiven	29
5 Analyse	30
5.1 Overordnet	30
5.2 Angrepet mot Tokmak	31
5.3 Angrepet mot Novodarivka	32
5.4 Angrepet mot Rivnopil	33
5.5 Lærdommer	34
5.5.1 Prinsipper alene er ikke nok	34
5.5.2 En ubunden reserve kan være avgjørende	35
5.5.3 Større operasjoner er krevende å lede	36
6 Konklusjon	37
6.1 Oppsummering	37
6.2 Alternative faktorer	38
6.3 Anbefaling til videre forskning	38
Litteraturliste	40

Figurer

Figur 1: Illustrasjon av frontlinjen i Ukraina vinteren 2022-2023, tegnet på kart (Zafra & Mcclure, 2023).	1
Figur 2: Gjennombrytning av en sperring (NATO, 2022b, s. 5-24).	10
Figur 3: Områdeforsvar (NATO, 2022a, s. 60).	15
Figur 4: Illustrasjon av det russiske forsvaret i Zaporizhzia, vinteren 2023. Tegnet på kart (Miller, 2023).	22
Figur 5: Illustrasjon av Ukrainas angrepsakser i Zaporizhzia fylke sommeren 2023. Tegnet på kart (Bailey et al., 2023; Zafra & Mcclure, 2023).	23
Figur 6: Oversiktsbilde over ukrainske og russiske posisjoner i tilknytning Novodarivka og Rivnopil. (Reynolds, 2023, s. 7).	25
Figur 7: Det Mekaniserte gjennombrytningsforsøket mot Novodarivka (Reynolds, 2023, s. 11).	26
Figur 8: Det ukrainske angrepet mot Rivnopil (Reynolds, 2023, s. 14).	28

Forkortelser

EK	Elektronisk krigføring
FDLO	Forsvarets Doktrine for Landoperasjoner
FPV	First person view
PB	Panserbekjempelse
RPG	Rocket propelled grenade

Nomenklatur

Biende prosjektil - En type prosjektil som svever rundt et designert målområde i en begrenset tidsperiode, og angriper hvis mål har blitt identifisert. Synonymt med «rekende ammunisjon».

Dragetenner – Pyramideformede betongklosser plassert i bredde og dybde over et større område, med hensikt å hindre kjøretøy fri passasje.

Elektronisk krigføring (EK) - Krigføring i det elektromagnetiske spekteret. Hensikten er å hindre fiendens bruk av det elektromagnetiske spekteret, samt sikre eget bruk. EK innebærer effekter som «jamming» (forvrengning av signaler) og «spoofing» (falske GPS-signaler).

First person view (FPV) droner – Droner styrt av en operatør, utstyrt med sprengladninger, ofte i form av panserbekjempelse. Kan benyttes til oppklaring, slippe granater og selvmordsangrep mot bakkemål.

Flatbanevåpen - Våpen som avfyrrer direkteskytende prosjektiler. Eksempel: Håndvåpen

Krumbanevåpen - Våpen som avfyrrer prosjektiler med krum kulebane. Eksempel: Bombekaster, rør- og rakettartilleri.

Minfelt - Et større minelagt område. Minfelt kan bestå av enten personellminer (miner skapt for å skade/drepe mennesker), stridsvognminer (miner skapt for å ødelegge kjøretøy, ofte tyngre), eller en kombinasjon av disse.

PB (Panserbekjempelse) - Bekjempelse av pansrede kjøretøy. Kan også benyttes om våpen som er designet for dette.

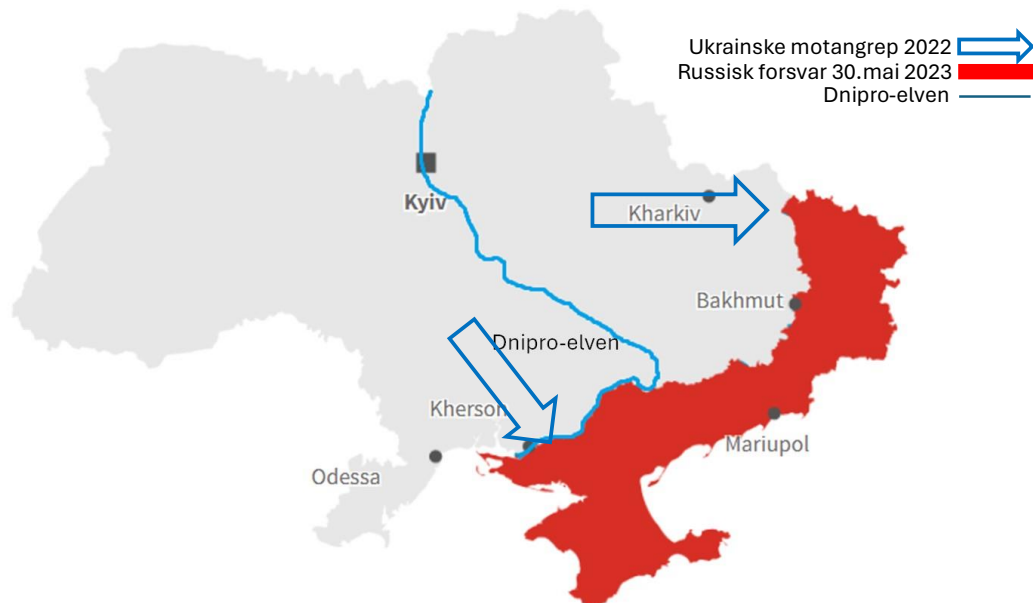
Stridsvogngrøft - Et kunstig hinder i form av en gravd grøft som er for bred til å passeres av hjul- og beltegående kjøretøy.

Strategisk/operasjonelt/taktisk/stridsteknisk nivå - Oppgaven benytter Forsvarets doktrine for landoperasjoner (FDLO) sin definisjon av kommandonivåene. Strategisk nivå omhandler bruken av militære styrker for å oppnå politiske mål. Operasjonelt nivå defineres som bindeleddet mellom strategisk og taktisk nivå, og omhandler bruken av landmilitære midler som en del av kampanjer eller fellesoperasjoner. Doktrinen definerer taktisk nivå som nivået hvor operasjoner planlegges, forberedes og gjennomføres. Taktisk nivå ligger på brigade- og divisjon størrelse. Nivået under er kalt stridsteknisk nivå. Stridsteknikk utføres av bataljon og lavere, og består av automatiserte og standardiserte handlingsmønstre (Forsvarets stabsskole, 2004, ss. 14-15).

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Den 24. februar 2022 invaderte Russland nabolandet Ukraina, og eskalerte krigen som har preget Europa siden 2014. Invasjonen startet med et angrep fra nordøst, i retning Kyiv. Etter planen skulle det innledende angrepet, med hjelp av et høyt operasjonelt tempo, "lamme politisk og militær motstand" (Heier, 2023, ss. 195-198). Dette gikk ikke som planlagt, og etter få dager ble det åpenbart at ukrainerne var mer motstandsdyktige enn det russerne hadde antatt (Zabrodskyi et al., 2022, ss. 24-34). Offensiven nordøst i Ukraina kulminerte i mars måned, og russerne flyttet styrkene sine øst i landet (Heier, 2023, s. 199). Her oppnådde de noe fremgang, men slet med logistiske utfordringer grunnet et høyt ammunisjonsforbruk. Ukrainerne angrep i tillegg ammunisjonsdepotene med langtrekkende presisjonsild fra vestlig donert rakettartilleri, og tvang frem enda en stans i den russiske offensiven (Heier, 2023, ss. 200-201; Zabrodskyi et al., 2022, ss. 37-43).

Figur 1: Illustrasjon av frontlinjen i Ukraina vinteren 2022-2023, tegnet på kart (Zafra & McClure, 2023).

Den 29. august 2022 startet Ukraina en motoffensiv mot de russiske styrkene sør i landet. Her hadde russerne tidligere krysset den sentrale Dnipro-elven og tatt byen Kherson (Ledur et al., 2023). Offensiven i sør hadde fremgang, som muliggjorde at ukrainerne samtidig kunne starte en offensiv øst i landet, ved Kharkiv. Dette overrasket russerne, og ukrainerne klarte å bryte gjennom det russiske forsvaret med en manøvergruppe. De nådde den sentrale

forsyningsjernbanen til russerne, som ble tvunget til å oppgi flere områder knyttet til denne. (Heier, 2023, ss. 202-203; Ramani, 2023, ss. 226-233).

Grunnet den ukrainske motoffensiven høsten 2022, ble russerne tvunget til å trekke seg tilbake over Dnipro-elven og gå på defensiven. Gjennom hele vinteren etablerte de omfattende forsvarsverk langs hele frontlinjen. Samtidig økte forventningene fra vesten om enda en suksessfull ukrainsk motoffensiv. I løpet av våren mottok Ukraina store mengder vestlig materiell, og trente opp styrker i Vesten (Timsit, 2023). Målsetningene var høye: de ville nå Azovhavet og kutte de russiske forsyningslinjene til Krim-halvøya. Kunne dette være krigens avgjørende operasjon? (Ledur et al., 2023).

1.2 Problemstilling

Motangrepet ble iverksatt sommeren 2023, men nådde ikke sine mål og omtales av flere eksperter som feilet. Resultatene fra denne operasjonen har potensiale til å være en verdifull kilde til læring om hvordan høyintensiv krigføring føres på det moderne stridsfeltet. I tillegg kan lærdommene bidra til militær forskning og utvikling av doktriner og teorier i lang tid fremover. Denne oppgaven søker å analysere Ukrainas motoffensiv, for å identifisere aktuelle lærdommer som kan være til nytte for det norske Forsvaret. Med utgangspunkt i dette, blir problemstillingen vår derfor:

Hvorfor feilet den ukrainske motoffensiven sommeren 2023?

1.3 Avgrensning

Oppgaven tar for seg forløpet til, samt selve motoffensiven til Ukraina sommeren 2023. Den er av praktiske årsaker avgrenset til å ta for seg de to angrepsaksene i Zaporizhzhia fylke. Disse innebærer aksene mot Tokmak, og aksene mot Novodarivka og Rivnopil. Oppgaven vil hovedsakelig forholde seg til taktiske omstendigheter, men vil enkelte steder benytte stridstekniske aspekter for å eksemplifisere argumenter rundt taktiske forhold ved motoffensiven. Oppgaven tar heller ikke for seg spesifikke forskjeller i materiell, utstyr, moral og treningsstandard til partene i konflikten.

1.4 Struktur

I dette kapittelet er det blitt redegjort for oppgavens bakgrunn og problemstilling. Problemstillingen vil bli besvart gjennom de påfølgende kapitlene. Først vil vi beskrive grunnleggende teoretiske konsepter. Dette er for å skape et felles faglig grunnlag som benyttes for å nærmere analysere empirien. Deretter vil vi i kapittel tre redegjøre for oppgavens forskningsdesign, samt diskutere metoden og kildegrunlaget som er benyttet. Her fremkommer aspekter ved teksten som det er viktig å være oppmerksom på under lesingen. Så kommer en detaljert beskrivelse av de empiriske funnene i kapittel fire. Her vil oppgaven se på tre av de ukrainske angrepene som hendte under motoffensiven, i tillegg til en sentral ukrainsk taktikkendring som skjedde underveis. Oppgaven utleder så slutninger i kapittel fem, som søker etter ulike forklaringer på utfallet til motoffensiven. I tillegg vil den her ta for seg sentrale lærdommer som kan trekkes ut fra denne analysen. Avslutningsvis oppsummeres oppgaven og de mest plausible årsakssammenhengene som er fremkommet, og problemstillingens svar tydeliggjøres. Her fremlegges også alternative faktorer som kan ha påvirket utfallet, og anbefalinger til videre forskning på området.

2 Teori

Teorikapittelet skal bidra til felles forståelse for det teoretiske grunnlaget analysen baserer seg på. Grunnet problemstillingens karakter har vi valgt militære doktriner, håndbøker, reglementer og direktiver til å danne det teoretiske grunnlaget for oppgaven. Dette er fordi det gir en konkret innsikt i aspekter ved hvordan militære styrker opererer i høyintensitetskonflikter. Kapittelet vil først redegjøre for taktisk samvirke og feltfunksjoner, for å skape en forståelse for prinsipper om hvordan landstyrker samvirker med hverandre. Deretter vil kapittelet gå inn på offensive prinsipper, forberedt angrep og gjennombrytningsteori, da dette er relevant for å forstå Ukrainas handlinger under motoffensiven. Så beskriver kapittelet NATOs tilnærming til landstrid, før det redegjør for prinsipper for defensiv strid, noe som er nødvendig for å analysere det russiske forsvaret. Videre tar kapittelet for seg gjennombrytningsteori som vil være sentralt for analysen av motoffensiven. Ved å redegjøre for disse faktorene vil vi i analysekapittelet kunne se etter sammenhenger mellom empiri og teori ved både ukrainernes angrep og russernes forsvar. Til slutt vil vi utdype teoriens relevans ved å legge frem forventninger vi har til det empiriske grunnlaget sett i lyset av teorien.

2.1 Taktisk samvirke

Taktisk samvirke er essensielt for enhver landmakt som ønsker å drive effektive landoperasjoner. En god forståelse for dette begrepet vil tydeliggjøre riktig og feil bruk av kapasitetene på begge sider av konflikten. Begrepet brukes om den effekten man oppnår ved å benytte ulike våpen- og troppearter i samhandling med hverandre. Gjennom bruken av dette søker man å utnytte deres unike egenskaper for å skape synergi på slagfeltet. Den komplementære effekten av styrkekomponentenes ulike egenskaper gir en samlet kampkraft som er større enn hva den enkelte styrkekomponent ville hatt alene. Det er denne synergiske effekten som er kjernen i taktisk samvirke (Forsvarets stabsskole, 2019, s. 100). Feltfunksjoner anses som byggeklosser som muliggjør effektiv samhandling mellom ulike våpen- og troppearter (Forsvarets stabsskole, 2019, s. 100; Forsvarets stabsskole, 2004, s. 55-56).

2.1.1 Feltfunksjoner

Feltfunksjoner er et grunnlagsgivende element i landmakten for å kunne anvende og synkronisere effekter i tid og rom (Forsvarets stabsskole, 2004, ss. 55-56). Landmakten opererer med syv feltfunksjoner: manøver, ildstøtte, etterretning, beskyttelse, luftvern, logistikk og

kommando. Kombinasjonen av disse syv er det som utgjør landmaktens samlede kampkraft, og de er til for å skape fleksibilitet og synergier i bruken av landstyrkenes kapasiteter. (Forsvarets stabsskole, 2004, ss. 55-56).

Manøver

Feltfunksjonen manøver handler om forflytning av styrker i forhold til fienden. I kombinasjon med ild eller potensiale for ild, søker man med manøver å oppnå en fordelaktig posisjon i forhold til fienden. Dette kan enten være et sted hvor rekkevidden til våpnene har best forutsetninger, hvor man ikke kan bli påvirket av fienden, eller hvor man posisjonelt eller mentalt forskyver fienden med sin tilstedeværelse (Forsvarets stabsskole, 2004, s. 56).

Ildstøtte

Denne feltfunksjonen deles inn i to kategorier: dødelig og ikke- dødelig ild. Ildstøtte er sett på som evnen til å påvirke en motstander til å oppgi sine ambisjoner. I hovedsak er dette gjennom påvirkning av bakkemål med dødelig ild for å ødelegge fienden fysisk og samtidig påvirke hans vilje til videre motstand. Ildstøtte kan brukes formende, støttende og avgjørende. Den avgjørende effekten kommer hovedsakelig når ildstøtte er kombinert med manøver på en måte hvor effektene er synkroniserte og presenterer fienden for et dilemma (Forsvarsstaben, 2004, ss. 57-59).

Etterretning

Etterretning har som hensikt å gi beslutningsstøtte til beslutningstagere. Innsamlet informasjon filtreres, analyseres og prosesseres før det presenteres for disse. Etterretning skal helst si noe om motstanderens handlemåte og kapasiteter, samt hva fienden tror vår handlemåte er. Riktig etterretning til riktig tid skaper grunnlaget for effektiv ledelse og hurtig beslutningstagning (Forsvarets stabsskole, 2004, ss. 59-60).

Beskyttelse

Beskyttelse skal bidra til økning av egen mobilitet, redusering av fiendens mobilitet, og opprettholdelse av egen stridsevne (Forsvarets stabsskole, 2004, s. 60). Denne feltfunksjonen har ingen rettet effekt mot motstanderen, men er tiltenkt å øke egne styrkers evne til å påvirke

fienden. Beskyttelse inkluderer fire hovedområder, hvor vi tar for oss tre: mobilitet, antimobilitet og overlevelse (Forsvarets stabsskole, 2004, s. 61). Oppgaven omtaler ikke det fjerde, CBRN, da dette ikke er relevant for oppgavens empiri og analyse.

- Mobilitet

Mobilitet handler om opprettholdelse av egen handlefrihet. Gjennom utbedring av adkomstakser og forsering av motstanderens hindringer vil en landstyrke ha muligheten til å operere i et høyere tempo relativt til fienden. Mobilitet er en forutsetning for landstyrkers evne til å løse oppdrag effektivt (Forsvarets stabsskole, 2004, s. 61).

- Antimobilitet

Antimobilitet handler om å begrense fiendens mobilitet. Dette innebærer tiltak som minefelt, stridsvogngrøfter, og andre hinderarbeider (Forsvarets stabsskole, 2004, s. 61).

- Overlevelse

Overlevelse handler om beskyttelse av personell og materiell. Overlevelsestiltak omfatter blant annet stillingsarbeider og villedningstiltak (Forsvarets stabsskole, 2004, ss. 60-61).

Luftvern

"Luftvern beskytter egne avdelinger og nøkkelressurser og skaper betingelser for å manøvrere med bakkestyrker" (Forsvarets stabsskole, 2004, s. 63). Luftvernet søker primært å nekte fienden muligheten til å påvirke egne styrke fra luften, gjennom bruk av fly, droner og kamphelikoptre. Sekundært vil luftvernet hindre fienden i å innhente informasjon. Avhengig av fiendens luftkapasiteter vil luftvern kunne være avgjørende for muligheten til å manøvrere i stridsfeltet (Forsvarets stabsskole, 2004, s. 63).

Logistikk

Logistikk omhandler understøttelse av manøveravdelingene ved å fremføre etterforsyninger til fronten. Landstyrkenes evne til å opprettholde tempo over tid er sterkt knyttet til effektiv utførelse av logistikk. Dette krever nøye planlegging av logistikken i samsvar med manøverplanen for å sikre at avdelingene kan etterforsynes med minimalt tap av tid og tempo.

Det er derfor viktig at logistikelementene er langt fremme i striden for å best kunne tilrettelegge for tempo i operasjonen (Forsvarets stabsskole, 2004, ss. 63-66).

Kommando

Feltfunksjonen kommando innebærer begrepene kommando og kontroll. Kommando og kontroll handler om sjefens evne til å effektivt formidle sin vilje og intensjon til de han fører kommando over. Hensikten med en god kommandostruktur er å tilrettelegge for effektiv planlegging og ledelse av operasjoner. Samband og etterretning er viktige funksjoner for utøvelsen av effektiv ledelse. Informasjonsoverlegenhet bidrar til økt operasjonelt tempo og bedre situasjonsforståelse. En velinformert sjef med tilhørende stab vil raskere oppnå rettett effekt i et mål og dermed oppnå overlegent operasjonelt tempo relativt til fienden (Forsvarets stabsskole, 2004, ss. 66-68).

2.2 Prinsipper for offensiv strid

For å kunne analysere det ukrainske angrepet, er det nødvendig å se nærmere på sentrale prinsipper som bør imøtekommes under offensive aktiviteter. Det norske Forsvarets prinsipper for offensiv strid lager akronymet HOKE og står for: Handlefrihet, overraskelse, kraftsamling og enkelhet. (Hærens våpenskole, 2022b, s. 5). Selv om disse er beskrevet i norske håndbøker, er de likevel å anse som så grunnleggende at de er gyldige for ukrainerne også.

Handlefrihet

Handlefrihet handler om fleksibilitet i planen. I offensiv strid er dette et viktig prinsipp for å sikre seg at avdelingens angrep ikke kulminerer i det situasjonen avviker fra planen. Omstillingsevne og planlegging med alternative handlemåter basert på hva fienden sannsynlig vil foreta seg er nyttige virkemidler for å opprettholde handlefrihet i offensiv strid. En ubunden reserve er også viktig for opprettholdelse av handlefrihet, ettersom reserven vil kunne settes inn for å utnytte suksess eller løse uforutsette hendelser (Hærens våpenskole, 2022b, s. 5).

Overraskelse

Overraskelse oppnås i offensiv strid ved å aktivt og grundig utnytte oppklaringselementer til å fastslå et tidspunkt eller et sted man kan angripe hvor fienden ikke forventer det. Narretiltak

og villedning vil også kunne bidra til å oppnå denne effekten. Hensikten med overraskelse er å angripe fienden når han ikke er klar, for å enklere og mer effektivt få ham i ubalanse (Hærens våpenskole, 2022b, s. 5).

Kraftsamling

Kraftsamling innebærer å organisere styrker på en måte som lokalt vil være overlegen fienden. Dette vil si å koordinere innsatsen fra flere ressurser inn mot samme punkt i fiendens linje, helst et sted egen oppklaring har identifisert som svakt. Overlegenheten oppnådd gjennom kraftsamling skal bidra til å effektivt slå fienden, for deretter å kunne utnytte åpningene dette skaper i fiendens linjer. Dette muliggjør at man kan tilrive seg initiativ og skape tempo i operasjonen (Hærens våpenskole, 2022b, ss. 5-6).

Enkelhet

Enkelhet er et prinsipp som skal sikre effektiv gjennomførelse av operasjoner, samt robusthet mot uforutsette hendelser ved at planen enklere kan justeres. En enkel plan er enklere å formidle og enklere å forstå, noe som sikrer felles forståelse for operasjonen innad i organisasjonen (Hærens våpenskole, 2022b, s. 6).

2.3 Forberedt angrep

I den norske landdoktrinen FDLO (Forsvarets Doktrine for Landoperasjoner) beskrives tre forskjellige angrepsformer. Disse er hurtig angrep, forberedt angrep og spesielle angrep (Forsvarets stabsskole, 2004, s. 117). I dette delkapittelet skal vi kort redegjøre for forberedt angrep, ettersom det er denne angrepsformen som er mest relevant for vår oppgave.

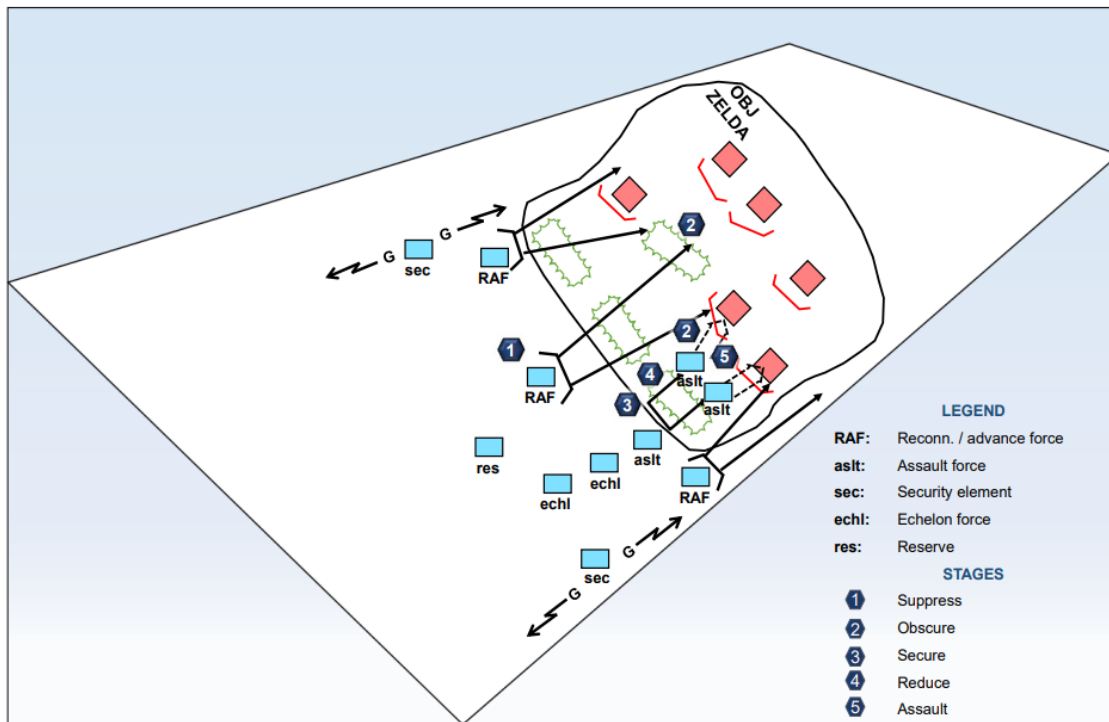
Forskjellen på et forberedt og et hurtig angrep er i hovedsak tid til forberedelser og i hvilken situasjon de nyttes. Hurtig angrep preges av kort tid til forberedelser, og kan også skyldes en oppdukkende mulighet på slagmarken. Det forberedte angrepet kjennetegnes ved nøye planlegging og god tid til forberedelser, og forekommer ofte i en overgang fra defensive til offensive operasjoner (Forsvarets stabsskole, 2004, s. 118). I situasjoner der fienden har etablert seg i gode stillinger forsterket med sperringer er et forberedt angrep foretrukket. Dette er for å sikre gjennom nøye planlegging og koordinering at angriperens ressurser og effektorer oppnår stor nok effekt på fienden til at angrepet ikke kulminerer (Forsvarets stabsskole, 2004, s. 118; Hærens våpenskole, 2022b, s. 11).

2.4 Gjennombrytning

Gjennombrytningsteori vil øke forståelsen for Ukrainas gjennombrytningsforsøk. Gjennombrytning av sperringer regnes som en av de mest kompliserte oppdragene en styrke kan tildeles. Kompleksiteten varier i stor grad basert på størrelsen til sperringen, lendet, og styrken som forsvarer sperringen med ild. Enkelte sperringer kan brytes gjennom raskt, mens andre kan være ekstremt utfordrende for angriperen. Alt dette må ses opp mot forsvarerens ambisjon for sperringen. Uavhengig av kompleksiteten på sperringen er gjennombrytningsoperasjoner noe som krever nøye planlegging, enten som en del av et angrep eller som en egen fase i offensiven (NATO, 2022b, s. 5-20). Hovedhensikten med gjennombrytningsoperasjoner er å få angrepsstyrken gjennom sperringen for å kunne fortsette angrepet videre mot fienden. Gjennombrytningen er dermed ikke et mål i seg selv, men skal tilrettelegge for det som skal skje videre.

2.4.1 Gjennombrytningsfundamenter

Etter at sperringens type og kompleksitet er identifisert av den angripende styrken, kan gjennombrytningen iverksettes. Dette gjøres i henhold til gjennombrytningsfundamentene. Gjennombrytningsfundamentene er suksesskriterier for en vellykket gjennombrytning av en forberedt fiendes sperringer. De fem fundamentene, kjent ved akronymet SOSRA, er: *suppress* (nedholdende ild), *obscure* (skjerme), *secure* (sikre), *reduce* (redusere) og *assault* (angripe). SOSRA beskriver gangen i en gjennombrytning sekvensielt, med de oppgaver og forutsetninger som må være på plass før neste del av gjennombruddet kan iverksettes (Hærens våpenskole, 2011, ss. 138-139).

Figur 2: Gjennombrytning av en sperring (NATO, 2022b, s. 5-24).

Suppress (nedholdende ild)

Nedholdende ild har til hensikt å redusere fiendens påvirkning av egne styrker under gjennombrytningen. Dette gjøres ved bruk av direkte og/eller indirekte våpensystemer mot fiendtlige stillinger som har mulighet til å påvirke styrkene som skal redusere og bryte gjennom sperringen. Effektiv nedholdende ild er en avgjørende forutsetning for å lykkes med gjennombrytningen. (Hærens våpenskole, 2011, s. 138).

Obscure (skjerme)

Skjerming har til hensikt å beskytte egne styrker under gjennombrytningen ved å redusere fiendens observasjonsmuligheter fra luften og på bakken. Bruk av røykskjerm tilknyttet fiendens stillingsområder vanskeliggjør hans måloppdagelse og vil redusere effekten av hans ildgivning. Dette krever nøye planlegging for å få ønsket effekt på fienden, samtidig som det er essensielt for å ikke ødelegge for egen sensorkapasitet og ildstøtte (Hærens våpenskole, 2011, s. 138).

Secure (sikre)

Sikringen av gjennombrytningspunktet må være effektiv før redusering av hinderet kan begynne. Lendet på motsatt side av sperringen må sikres med ild eller være fysisk besatt før rydderessursene kan settes inn. Dette innebærer en sikringsstyrke som er med gjennombrytningsstyrken frem til sperringen. Lokalt løses dette hovedsakelig med nedholdende ild mot fiendtlige stillinger som ikke allerede er tilstrekkelig nedholdt av dekningsstyrken. På høyere nivå bidrar andre avdelinger med å binde fiendens styrker i nærområdet, og bedriver kontrabeskytning av fiendens artilleri (Hærens våpenskole, 2011, s. 138; Headquarters, Department of the Army, 2002, ss. 1-6 – 1-7).

Reduce (redusere)

Redusering av sperringen kan først begynne når fienden er nedholdt, skjermingen er effektiv og gjennombrytningspunktet er sikret. Redusering av hinderet innebærer å fjerne fiendens sperringer og lage «gater» gjennom hinderet hvor angrepsstyrken effektivt kan trekke gjennom. Antallet og størrelsen på gatene som må lages gjennom hinderet varierer basert på fiendebildet, angrepsstyrkens størrelse og organisering, og manøverplanen (Hærens våpenskole 2011, ss. 138-139).

Assault (angripe)

Når hinderet er redusert skal angrepsstyrken ødelegge eller drive vekk fienden på motsatt side av sperringen slik at han ikke lenger kan påvirke gjennombrytningspunktet. Deretter, når angrepsstyrken har kontroll på lendet og fienden bortenfor sperringen, kan ytterligere redusering av hinderet begynne for å tillate hurtigere fremføring av resten av manøverstyrken (Hærens våpenskole, 2011, s. 139).

2.5 NATOs tilnærming

Grunnet vestlige lands støtte til Ukraina med blant annet materiell, hjelp til planlegging og opptrening, er det rimelig å anta at NATOs prinsipper ble søkt oppnådd i motoffensiven. Derfor vil en forståelse for NATOs tilnærming bidra til å forstå valgene de tok. Manøvertilnærming er gjennomgående for NATOs syn på landoperasjoner, og har to hovedmål. Disse målene er å ta og holde initiativet, og å angripe fiendens vilje og sammenheng (NATO, 2022a, s. 14). Det første målet kan sees på som forutsettende for å nå det andre. Ved å ta og holde på initiativet på

slagmarken, skaper landstyrken handlingsrommet som er nødvendig for å kunne påvirke fiendens vilje og sammenheng. Videre i delkapittelet skal vi gå inn på hvordan NATO doktrinen ATP-3.2.1 *Conduct of Land Tactical Operations* ser på hvordan landstyrken kan tilrive seg initiativet på slagmarken. Doktrinen legger frem syv punkter som skal bidra til dette. Delkapittelet vil ta for seg tre av disse punktene, som vi anser som de mest relevante for den videre analysen av den ukrainske motoffensiven. Disse tre er tempo, overraskelse og momentum (NATO, 2022a, s. 14).

Tempo er hyppigheten av handlinger sett i forhold til fienden. Et høyt operasjonelt tempo dikteres dermed ikke nødvendigvis av hvor raskt man gjennomfører en handling, men av hvor hyppig man iverksetter handlinger i forhold til fienden. Grunntanken bak tempo er at man ved å beslutte handlinger raskere enn fienden vil sikre at man er den agerende parten, mens fienden forblir reagerende på våre handlinger. Basert på et godt etterretningsgrunnlag er en sjefs evne til å beslutte hurtig grunnlagsgivende for å oppnå et høyt operasjonelt tempo, som igjen bidrar til tilrivelse av initiativet på slagmarken. Tempo som virkemiddel for å tilrive seg initiativ må likevel aldri føre til hensynsløse beslutninger og aksept for uhensiktsmessig risiko (NATO, 2022a, ss. 15-16).

Overraskelse oppnås ved å operere på en måte som fienden ikke forutser. Fienden vil forsøke å forutse vår handlemåte ved hjelp av egen etterretning, og dermed er overraskelse sterkt knyttet til egen evne til å skjule egne aktiviteter og villedde fienden med falsk informasjon. Den økte tilstedeværelsen av luftbårne sensorer og informasjon publisert på åpne kilder gjør det vanskeligere å oppnå overraskelse på det moderne stridsfeltet. Overraskelse anses som oppnådd hvis fienden er nødt til å reagere på en situasjon han ikke er forberedt på. Dette betyr ikke nødvendigvis å angripe fienden når han er helt uforberedt, men å angripe der han ikke har muligheten til å reagere hensiktsmessig på den trusselen han blir presentert for (NATO, 2022a, s. 16).

Momentum er resultatet av høyt operasjonelt tempo og besittelse av initiativet på slagmarken. Dette vil for en landstyrke bety å utnytte den innledende suksessen av et angrep ved å opprettholde presset på fienden. Momentum sees oppnådd gjennom kraftsamling, hastighet og tempo i operasjonen. Lykkes landstyrken med dette vil en fiende som først har kommet i ubalanse slite med å finne balansen igjen (NATO, 2022a, s. 17).

2.6 Prinsipper for defensiv strid

Oppgaven vil nå gå igjennom prinsippene for defensiv strid. Disse er essensielle for å forstå hvordan et godt organisert forsvar ser ut, og begrepene vil være med på å forklare russernes valgte forsvarsform. Prinsippene for defensiv strid lager akronymet HOSKGD og står for: handlefrihet, offensiv opptreden, spredning, kringvern, gjensidig støtte og dybde (Hærens våpenskole, 2010, s. 125). Videre vil delkapittelet ta for seg de seks prinsippene.

Handlefrihet

Handlefrihet handler om å ha fleksibilitet i planen. Dette er et viktig prinsipp for å sikre at man kan reagere og iverksette mottiltak dersom en uforutsett hendelse skulle oppstå. En ubunden reserve er det viktigste verktøyet en sjef har for å ivareta dette under defensive operasjoner (Hærens våpenskole, 2010, s. 125).

Offensiv opptreden

Offensiv opptreden handler om å utnytte de mulighetene som oppstår på stridsfeltet under en defensiv operasjon. Dette kan enten være med forberedte motangrep eller hurtige motstøt der situasjonen tillater det. Hensikten med offensiv opptreden er å påføre tap, og unngå en passiv rolle i striden ved å aktivt tilrive seg initiativet (Hærens våpenskole, 2010, s. 126).

Spredning

Defensiv strid er i sin natur en tidvis statisk aktivitet. Dermed er avdelingen spesielt utsatt for beskytning fra fiendens krumbane. Spredning i forsvaret øker beskyttelsen av egne styrker, samtidig som det muliggjør utnyttelse av ulike våpensystemers rekkevidder (Hærens våpenskole, 2010, s. 126).

Kringvern

En avdeling som gjennomfører defensiv strid, må være i stand til å sikre seg selv i alle retninger. I kamp mot en tenkende fiende vil situasjonen kunne utvikle seg på en måte man ikke hadde forutsett, og man vil kunne havne i en situasjon der man eksempelvis blir omgått. Dette er spesielt relevant for områdeforsvar, der striden i større grad er statisk, og sannsynligheten for

omgåelse er større. Sjefen må derfor planlegge med kringvern for å kunne opprettholde egensikringen til avdelingen (Hærens våpenskole, 2010, s. 126).

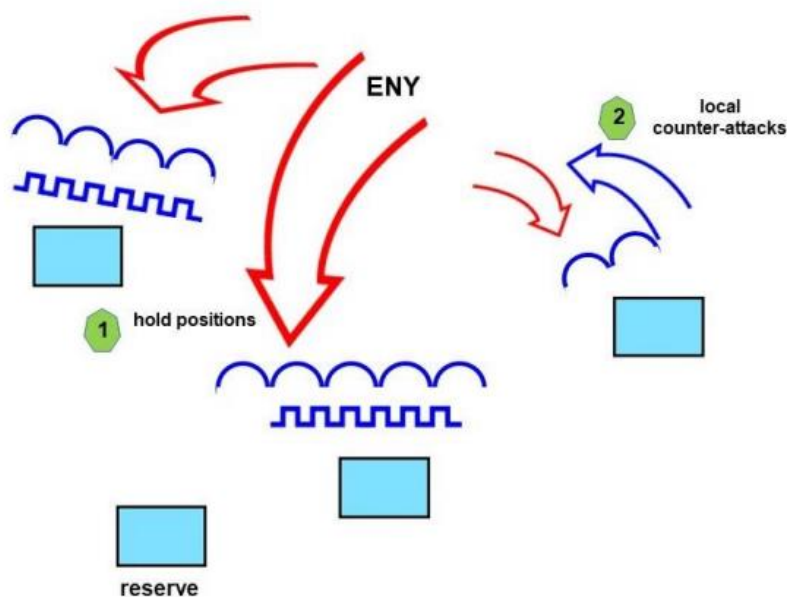
Gjensidig støtte

Gjensidig støtte oppnås når flere våpen kan virke inn i samme ildsektor. I defensiv strid er dette viktig for å unngå hull i forsvaret dersom en stilling skulle tas ut. Dette prinsippet hindrer fienden i å isolere og angripe enkeltstillinger, ved at han under angrep på en stilling vil eksponere seg for ild fra en annen (Hærens våpenskole, 2010, s. 127). Gjensidig støtte kan også ses i sammenheng med bruk av feltfunksjoner for å oppnå taktisk samvirke. På taktisk nivå kan gjensidig støtte eksempelvis være en kombinasjon av miner, artilleri, flatbane og sensorkapasiteter for å stanse fienden fra å bryte gjennom forsvaret. Det er den samlede effekten av ulike våpen- og troppearters egenskaper som dekker opp svakheter i forsvarslinjen (Hærens våpenskole, 2022a, s. 12).

Dybde

Dybde i forsvaret gir økt beskyttelse og muliggjør tidlig varsling. Tidlig varsling er viktig i forsvar for å tidligst mulig kunne få indikatorer på fiendens handlemåte, som igjen muliggjør eventuell omrokking av styrker for å møte fienden sterkt der han angriper. Dybde bidrar til å senke tempoet i fiendens operasjon ved at han hele tiden må sloss mot nye stillinger, samtidig som han må forholde seg til trusler i hele operasjonsområdet (Hærens våpenskole 2010, s. 128). Prinsippet kan også oppnås ved hjelp av krumbane og flystøtte for å påføre fienden tap allerede før han når forsvarstillingene. Dette forutsetter at man har tilstrekkelig kontroll i luftrommet og har sensorer som kan overvåke fiendens aktivitet. Dette vektlegger spesielt god bruk av feltfunksjonene luftvern og etterretning. Tilstrekkelig dybde i forsvaret gjør det også vanskeligere og mer ressurskrevende for fiendens krumbane å oppnå ønsket effekt på egne styrker (Hærens våpenskole, 2022a, s. 12).

2.7 Områdeforsvar

Figur 3: Områdeforsvar (NATO, 2022a, s. 60).

Områdeforsvar søker å holde et lende eller nekte fienden tilgang til lendet over en bestemt tidsperiode (Forsvarets stabsskole, 2004, ss. 129-130). I områdeforsvar grupperes hovedstyrken i statiske stillinger med gjensidig støtte til hverandre. Stillingene søkes plassert i tilknytning til sterkt lende og naturlige hindre, forsterket med sperringer (NATO, 2022a, s. 59). Forsvaret organiseres med en mobil reserve som kan slå tilbake på fiendens gjennombrudd eller gjennomføre motstøt når mulighetsrommet oppstår (Forsvarets stabsskole, 2004, ss. 129-130). Områdeforsvaret er i større grad lendefokusert, i kontrast til et mobilt forsvar hvor den forsvarende parten oppgir lende i den hensikt å forme og slite ut angriperen før motangrepet settes inn (Forsvarets Stabsskole, 2004, s. 129). Områdeforsvar skiller seg fra dette ved at hensikten er å ikke slippe fienden forbi eller gjennom. Selv om områdeforsvar kan fremstå som en mer passiv operasjonsform må det ikke misforstås, ettersom handlefrihet og offensiv opptreden fortsatt er viktige prinsipper for områdeforsvaret (Forsvarets stabsskole, 2004, ss. 129-130).

2.8 Empiriske forventninger

Med grunnlag i den valgte teorien har vi kommet frem til noen empiriske forventninger. For det første forventer vi av den forsvarende russiske styrken å se et områdeforsvar forsterket med sperringer, samt at de følger prinsippene for defensiv strid med spesiell vektning på handlefrihet, gjensidig støtte og dybde. Dette vil komme til syne gjennom bruk av feltfunksjonene for å oppnå

taktisk samvirke. Ved å kombinere flatbane, krumbane, luftangrep og motstøt, vil russerne forsterke egne sperringer og samtidig opprettholde handlefriheten til å kunne slå tilbake mot eventuelle ukrainske gjennombrudd.

På angripende side forventer vi å se et forberedt angrep fra ukrainerne, som raskt forsøker å bryte gjennom de russiske stillingene for å skape tempo og momentum i operasjonen videre. Ved å følge prinsippene for offensiv strid forventer vi å se kraftsamling av ukrainske styrker som søker å nytte gjennombrytningsfundamentene for å hurtig bryte gjennom de russiske sperringene. Siden vi allerede vet at den ukrainske motoffensiven feilet, forventer vi å se mangler i bruken av en eller flere feltfunksjoner og prinsipper for offensiv strid.

Oppgaven har nå lagt frem det teoretiske fundamentet for oppgaven, som danner grunnlaget for analysen. Den har også lagt frem empiriske forventninger til hvordan vi antar å kjenne igjen teorien i det empiriske grunnlaget. I neste kapittel vil vi utforske metoden og kildene som er benyttet. Dette kapittelet omhandler viktige aspekter som er essensielle for den videre tolkningen av oppgaven.

3 Metode

Målet med metodekapittelet er å konkretisere forskningstilnærmingen som er benyttet, og hvordan det teoretiske grunnlaget kan benyttes for å tolke og forstå empirien. Hensikten med dette er å sikre oppgavens validitet og kildenes reliabilitet. Første delkapittel redegjør for den spesifikke metoden som er benyttet i oppgaven, samt dens svakheter. Deretter utføres det i andre delkapittel en kritisk evaluering av kildene som er benyttet i oppgaven. Gjennom å være bevisst disse sidene av oppgaven vil man oppnå en bedre forståelse for dens pålitelighet, og dermed legge grunnlaget for en presis tolkning av resultatene.

3.1 Metodevalg

For å adressere problemstillingen på en grundig måte, kreves det et dypdykk i hendelsesforløpets detaljer. Forskningstilnærmingen som naturlig egner seg til dette er en casestudie, som gjennom en detaljert analyse søker å finne ut hvordan og hvorfor en nylig hendelse fant sted (Yin, 2018, ss. 9-15). Dette er en form for kvalitativ forskning, som fokuserer på analytiske resonnementer fremfor statistiske prosedyrer (Andersen, 2013, s.14). Oppgaven er teoretisk fortolkende, som vil si at den benytter allerede eksisterende teori til å forstå en hendelse (Andersen, 2013, ss. 70-71). Teorien benyttes i denne oppgaven til å søke etter en forklaring på hvorfor et spesifikt fenomen hendte, og gjør at man fra et taktisk perspektiv vektlegger sider av saken som ellers kunne blitt forbigått.

3.1.1 Forskningsdesign

Oppgaven har anvendt Yin (2018) sitt forskningsdesign for casestudier, bestående av 5 deler (ss. 27-34). Først ble forskningsspørsmålet (problemstillingen) definert, som i dette tilfellet var hvorfor Ukrainas motoffensiv 2023 feilet. Dette ble valgt da det er en nylig og interessant problemstilling som kan bidra til videre forskning på temaet og utvikling internt i Forsvaret. Deretter ble de empiriske forventningene utledet for hvorfor dette skjedde. Disse var basert på antakelsen om at ukrainerne hadde mangler i utnyttelsen av feltfunksjonene og gjennombrytningsmetodene, og at det russiske forsvaret var godt organisert. Så ble selve hendelsen som skulle undersøkes avgrenset. Dette valget ble basert både på tilgjengelig datamateriale og oppgavens fysiske begrensninger. Valget landet derfor på de to ukrainske angrepsaksene i Zaporizhzia fylke, under motangrepet som startet den 4. juni 2023. Den fjerde komponenten i forskningsdesignet er koblingen mellom dataen og teorien. Ettersom de

empiriske forventningene våre baserer seg på militære prinsipper, var det naturlig å sammenlikne disse teoriene med empiriske data for å finne svar på problemstillingen. Dette gjøres gjennom Yin (2018) sin analytiske teknikk *mønstergjennkjennning*, som i praksis betyr at forventningene sammenliknes med empirien i analysekapittelet (ss. 175-177). Den siste delen av forskningsdesignet omhandler kriteriet for tolkning av casestudiens resultater. I motsetning til kvantitative studier som kan belage seg på statistiske sammenhenger og matematikk, belager kvalitative studier seg på identifiseringen av alternative løsninger til funnene (Yin, 2018, ss.33-34). Derfor legger oppgaven særlig vekt på å utlede flere årsaker til de ulike hendelsene, som utdypes i neste delkapittel.

3.1.2 Metodens svakheter

Selv om casestudier kan bidra til å synliggjøre sentrale funn om en hendelse, innehar de noen svakheter som også gjelder denne oppgaven. For det første er generalisering en vanlig utfordring for casestudier, og særlig studier av enkelthendelser (Yin, 2018, ss.20-21). Funnene i denne oppgaven kan være preget av hendelsens særegenhet, og er dermed ikke nødvendigvis representative for tilsynelatende lignende hendelser. De som nytter oppgaven til videre forskning må derfor være bevisst på de særegne omstendighetene som gjelder vår oppgave. Dette er fordi de kan føre til årsakssammenhenger som ikke er gyldige for andre operasjoner eller hendelser.

For det andre er muligheten for eliminering av alternative årsakssammenhenger begrenset. Andersen (2013) belyser dette aspektet ved å sammenligne casestudier med statistiske studier og eksperimenter der man enkelt kan gjenta forsøk under like forhold (s. 16). Dette er ikke mulig i en casestudie, da det er umulig å gjenskape hendelsen under nøyaktig like omstendigheter. Derfor er det vanskelig å finne den egentlige årsakssammenhengen til hendelsene. For eksempel kan et mislykket gjennombrudd skyldes et dårlig angrep, et godt forsvar, en kombinasjon av disse, eller andre påvirkende faktorer. I tillegg er det enkelt å forklare funnene med den første mulige løsningen man tolker seg frem til. Dette er en fallgrube som kan bidra til unyanserte tolkninger, og oppgaven legger derfor særlig vekt på diskuteringen av ulike årsakssammenhenger i sin analyse. Avgrensningene i oppgaven kan også bidra til dette. Dette er fordi den eksempelvis ikke beskriver aspekter som soldatenes moral og psykologiske faktorer som kan ha påvirket deres beslutningstaking på slagmarken. Selv om dette kan være vanskelig å måle, er det likevel mulig at det er en sentral påvirkningsfaktor for utfallet.

Casestudien er for det tredje utsatt for både forutinntatte holdninger som kan bidra til å svekke studiens troverdighet (Andersen, 2013, s.27). Vi som forskere søker å holde oss nøytrale i vår fremstilling. Likevel kan oppgaven bære lys av vårt vestlige syn på både krigføring og selve konflikten. Vår norske bakgrunn, verdier og militære erfaring vil påvirke tolkningen vår av dataene, og oppgaven må derfor leses i lys av dette.

3.2 Kildevalg

Empirien i oppgaven er basert på både bøker, vitenskapelige rapporter og nyhetsartikler. Hoveddelen er basert på vitenskapelige rapporter skrevet av militæranalytikere i amerikanske Institute for the Study of War (ISW), britiske Royal United Services Institute (RUSI) og amerikanske War on The Rocks (WOTR). For å komme frem til disse benyttet vi veiledere på Krigsskolen, samt Forsvarets Høgskoles bruker på søkemotoren Oria.no. Sekundært har oppgaven benyttet kilder som disse er basert på, i form av nyhetsartikler fra flere vestlige medier for å undersøke nærmere detaljer om hendelsesforløpet. Disse er i hovedsak fra nyhetsbyråene Reuters, Washington Post og New York Times.

Hovedkildene anses som gode fordi de er skrevet av fagfolk som har en nærhet til, og kunnskap om militære fenomen. De er også åpne om hvilke primærkilder de har benyttet, noe som øker deres troverdighet. I tillegg er kildene satt opp mot hverandre for å undersøke ulikheter der de skriver om samme hendelser. Kombinert minsker dette sannsynligheten for at kildene er basert på feilaktig eller villedende informasjon.

Teorikapittelet benytter doktriner og prinsipper fra amerikanske, norske og NATO- kilder som basis for analyse. Oppgaven forutsetter derfor at disse er i stand til å gi en god indikasjon på faktorer som bidro til utfallet av motoffensiven. Selv om ikke partene i konflikten nødvendigvis baserer sine handlinger på disse kildene, er de grunnleggende prinsippene teorien tar for seg likevel ansett som nødvendige for suksess. Dermed anser oppgaven at disse kan nyttes for begge parter i konflikten.

3.2.1 Kildenes svakheter

Kildene som er benyttet i empirien kan også inneha flere svakheter. Da det i skrivende stund er under ett år siden motoffensiven i Ukraina fant sted, er det kun et begrenset omfang vitenskapelig anerkjente og fagfellevurderte kilder som omtaler hendelsen. Dette innebærer at flere hendelser ikke er skrevet om i detalj, selv om de kan ha hatt en påvirkning på utfallet av

motoffensiven. I tillegg kan kildene være utsatt for bias, da flere land har tatt tydelige standpunkt i konflikten. Empirien i oppgaven benytter vestlige kilder, noe som øker faren for en mer ukrainsk-vennlig tilnærming, da NATO åpenlyst har utvist støtte til Ukraina (NATO, 2024). Disse kildene har hentet hovedparten av informasjonen fra ukrainske førstehåndskilder, noe som øker faren for en bevisst ukrainsk agenda med informasjonen. For eksempel kan de ha søkt å sett sterkere ut, i den hensikt å øke sjansen for mer våpenstøtte fra andre land. Hovedkildene er også skrevet av personer med militær bakgrunn, som kan farge deres syn på konflikten. Flere av nyhetsartiklene er skrevet kort tid etter en konkret hendelse, og det er derfor mulig at informasjonen som er benyttet viser seg å være feilaktig eller inneha unøyaktigheter i ettertid.

Teorikapittelet benytter som nevnt militære doktriner, håndbøker, reglementer og direktiver. Slike kilder skiller seg fra fagfelleverderte teorier og tekster, vet at det ikke er stilt like store vitenskapelige krav til dem. Hensikten med tekstene er snarere å belyse viktige aspekt som bør tas hensyn til under militære operasjoner, enn å teste hypoteser. Denne faktoren kan bidra til unyanserte syn i teorien, og bør tas hensyn til.

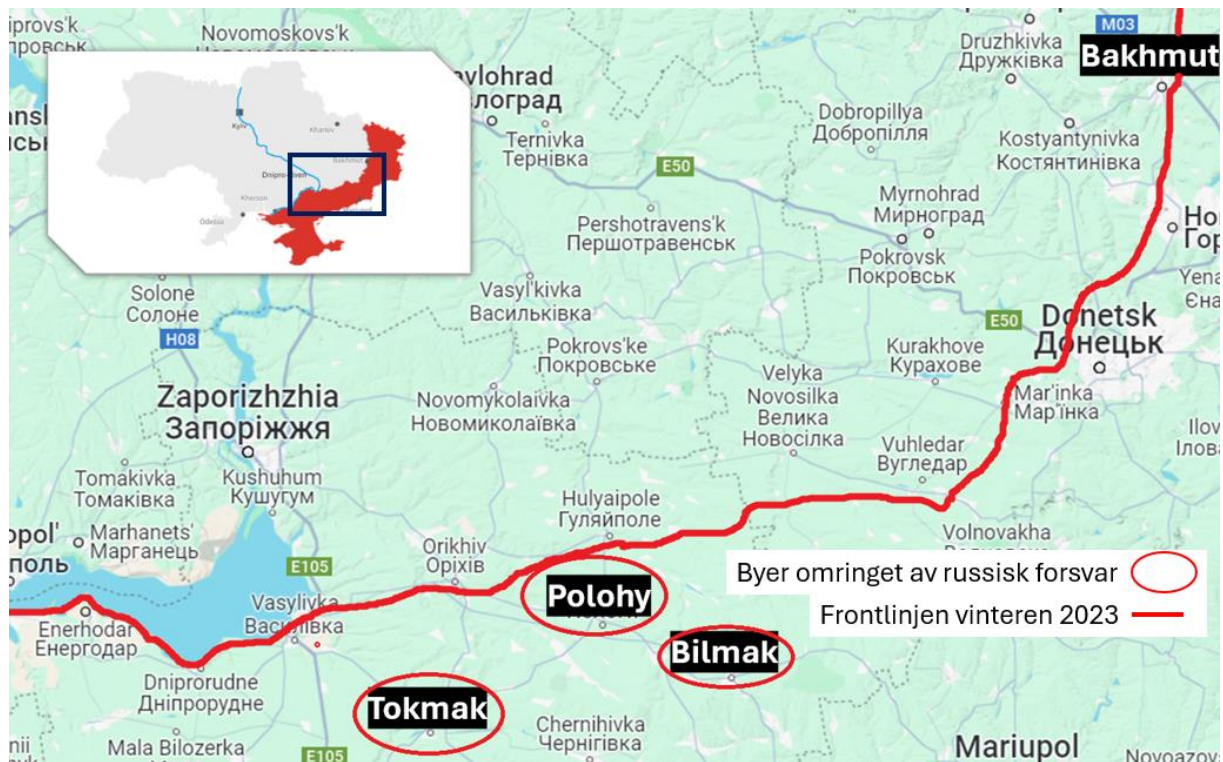
I dette kapittelet har vi diskutert validiteten av metoden som er blitt benyttet, samt vurdert påliteligheten til de mest sentrale kildene. Nå skal vi rette oppmerksomheten mot hendelsesforløpet til den ukrainske motoffensiven, for å oppnå en dypere forståelse av begivenhetene.

4 Empirisk beskrivelse

Målet med dette kapittelet er å beskrive hendelsesforløpet før og under den ukrainske motoffensiven sommeren 2023. Hensikten er å skape et godt grunnlag for videre analyse i det påfølgende kapittelet. Kapittelet vil innledningsvis beskrive Russlands befestning og Ukrainas forberedelser til motoffensiven, gjennom vinteren 2023. Deretter vil det redegjøre for selve motangrepet langs de to aksene sørover i Zaporizhzia fylke, med eksempel fra angrepene mot Tokmak og Novodarivka. Så vil det omtale en ukrainsk taktikkendring som hendte underveis, eksemplifisert i angrepet mot Rivnopil. Avslutningsvis vil kapittelet kort oppsummere situasjonen slik den så ut etter motoffensiven.

4.1 Russlands befestning og Ukrainas forberedelser, vinteren 2023

Grunnet den ukrainske motoffensiven i Kherson fylke, trakk Russland i november 2022 styrkene sine sør for Dnipro-elven. Dette ble etterfulgt av en befestning, der de etablerte omfattende forsvarslinjer for å fasilitere for egen opprustning av styrker og beskytte kommunikasjonslinjene til Krim-halvøya. (Ledur et al., 2023). Det russiske forsvaret var sammensatt, og bestod av flere linjer med hinder som stridsvogngrøfter, dragetenner, skyttergraver, piggråd og minefelt. Disse ble identifisert gjennom satellittbilder og åpne kilder allerede i november 2022 (Hernandez & Holder, 2022; Copp, 2023). Minene ble lagt i linjer, med «[...] stridsvognminer, deretter personellminer med tilhørende minefeller, og så stridsvognminer igjen» (Taylor et al., 2023). Hindrene ble dekt av en tilhørende dekningsstyrke som bestod av flere ulike effektorer og sensorer. Lengst fremme og på dypet benyttet russerne droner til oppklaring av ukrainske enheter og fremrykningsakser. Deretter ble sperringene dekket av infanteri med PB-missiler og kampvogner i forberedte stillinger. I tillegg nyttet de biende prosjektil og FPV (First person view) -droner over sperringene. Lenger bak i russernes stillinger hadde de mobile bombekasterlag som hurtig kunne forflytte seg basert på observasjoner lenger frem. Deretter hadde de større mekaniserte reserver og kamphelikoptre. Disse skulle svare på eventuelle ukrainske gjennombrudd, og gjennomføre motstøt for å gjenerobre tapte stillinger. Dekningsstyrken ble også støttet av indirekte ild fra rør- og rakettartilleri, flystøtte, og EK (Elektronisk krigføring) (Jakes et al., 2023; Österreich Bundesheer, 2023, 5:41-6:37).

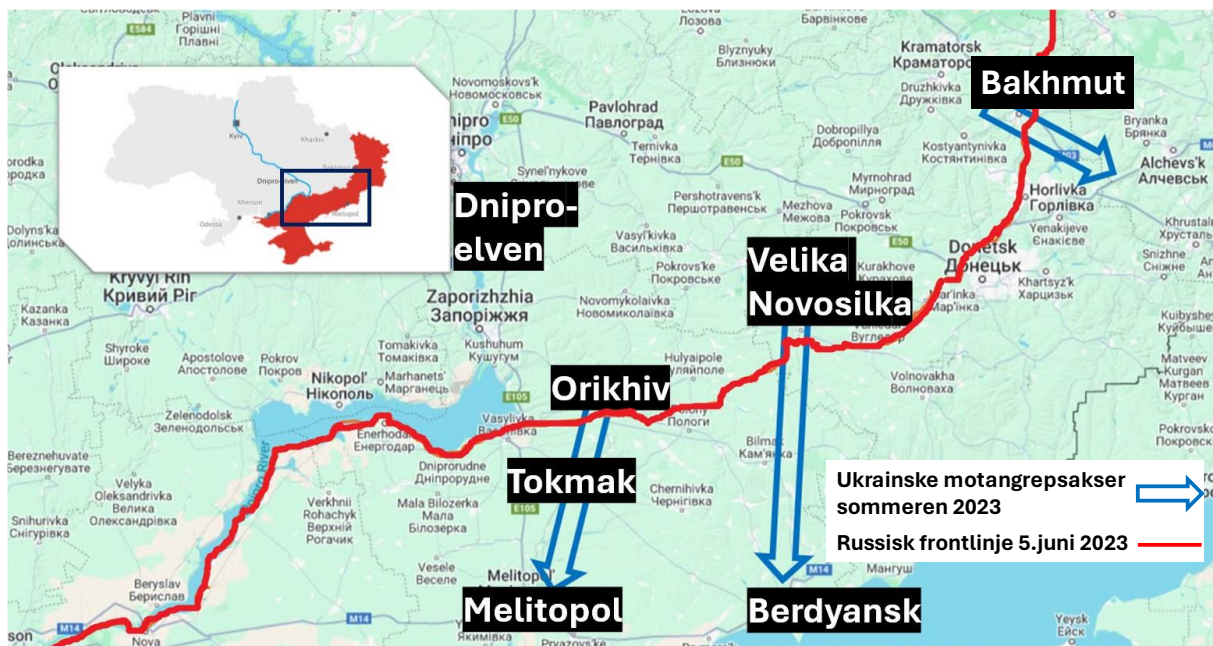
Figur 4: Illustrasjon av det russiske forsvaret i Zaporizhzhia, vinteren 2023. Tegnet på kart (Miller, 2023).

Gjennom vinteren 2023 var det lite bevegelse langs frontlinjen i Ukraina, med unntak av harde kamper i Bakhmut, som Russland endte opp med å ta kontroll over i mai (Popeski & Kozukhar, 2023). På russisk side ble vinteren i hovedsak brukt til styrkeoppbygging og utbedring av forsvaret, særlig i sør ved landbroen i Zaporizhzhia-provinsen, grunnet et forventet ukrainsk motangrep i området. I tillegg ble knutebyer som Tokmak, Polohy og Bilmak sørøst i landet helt omringet av forsvarsverk (Miller, 2023).

På ukrainsk side gikk vinteren til mottakelse av vestlig materiell og opptrening til en høyt forventet motoffensiv. Gjennom hjelpepakker fra flere vestlige land mottok Ukraina blant annet ammunisjon, droner, pansrede personellkjøretøy og stridsvogner; samt flere artilleriskyts og luftvernssystemer til en verdi av titalls milliarder kroner (Timsit, 2023; Copp, 2023). Selv med stor støtte ble motoffensiven likevel utsatt, grunnet flere faktorer. Dyp gjørme gjorde det vanskelig å transportere hjulgående kjøretøy, våpenstøtten brukte lang tid på å ankomme, og det tok tid å trene ni ukrainske brigader i utlandet (Copp, 2023; Taylor et al., 2023). Likevel ble det på våren observert flere tegn på at motoffensiven nærmet seg, og Ukraina iverksatte flere formende operasjoner ukene før motoffensiven. Ved å benytte artilleri og missilangrep, samt sabotasjeaksjoner mot russiske logistikk- og kommando og kontroll -mål på dypet, forsøkte Ukraina å svekke Russlands forsvarsevne og «omdirigere styrker vekk fra Ukrainas hovedinnsats» (Kofman & Lee, 2023; Adams, 2023; Harding, 2023). De begynte også med

skjult minerydding av egne miner, og merket klarerte områder som kunne benyttes under motoffensiven. Dette var for å unngå tidlig eksponering av tyngre kjøretøy når motangrepet skulle iverksettes (Taylor et al., 2023). Mot slutten av mai økte konsentrasjonen av formende artilleriild, og seniorrådgiveren til president Zelenskyj, Mykhailo Podolyak, meldte den 25. mai om «en ny fase i krigen» og at Ukraina nærmet seg klare for «[...] en stor operasjon, rettet mot frigjøring av sine territorier» (Hunter & Sackur, 2023).

4.2 Ukrainas motoffensiv, sommeren 2023

Figur 5: Illustrasjon av Ukrainas angrepsakser i Zaporizhzhia fylke sommeren 2023. Tegnet på kart (Bailey et al., 2023; Zafra & McClure, 2023).

Den 4. juni 2023 iverksatte Ukraina sin motoffensiv, noe som dagen etter ble omtalt i både ukrainsk og russisk media som en «storskala offensiv» (Bailey et al., 2023a). Vestlige rådgivere hadde tidligere anbefalt å kraftsamle styrkene i ett angrep. Det ukrainske valget falt derimot på å spre styrkene langs flere akser, for å unngå store tap og avdekke svakheter i det russiske forsvaret. De to primæraksene befant seg i Zaporizhzhia fylke, og gikk sørover. Den ene gikk fra Orikhiv, i retning Tokmak og Melitopol. Lenger øst gikk den andre aksen, som fra landsbyen Velika Novosilka siktet seg sørover mot havnebyen Berdyansk. I tillegg til disse befant det seg en tredje angrepsakse, som var en «støttende offensiv, langs flankene til Bakhmut lenger nord». Lendet ukrainerne angriper i er svært flatt, bestående av store flate områder, kun brutt opp av mindre trelinjer. Trelinjene deler opp jordene som dominerer området. Jordene fører til en svært

fuktig og gjørmete bakke ved nedbør, noe som gjør forflytninger av større kjøretøy vanskelig. (Zafra & McClure, 2023; Kofman & Lee, 2023).

Ukraina forpliktet fem av sine ni vestlige trente brigader i det innledende angrepet. Her deltok også flere vestlig-trente brigader som sentrale komponenter i angrepet. Disse var utstyrt med blant annet vestlige stormpanservogner, stridsvogner og mineryddere. De ni brigadene besto for det meste av soldater som kun hadde fått trening av NATOs programmer i løpet av vinteren, i tillegg til noe utvikling til strid i Ukraina før offensiven. Brigadene hadde også innslag av erfarne soldater, men majoriteten av soldatene hadde ikke tidligere kamperfaring (Zafra & McClure, 2023; Kofman & Lee, 2023).

De to angrepsaksene i Zaporizhzia hadde som overordnet målsetning å nå Azovhavet og dermed avskjære de russisk-kontrollerte landområdene, noe som ville vært en stor strategisk seier for Ukraina. Minimumsmålet var å ta byen Tokmak langs aksens lengst vest. Dette ville betydd at russiske operasjonelle og strategiske forsyningslinjer hadde kommet innenfor rekkevidden til ukrainsk konvensjonelt rør- og raketartilleri. Slik ville russerne bli tvunget til å trekke tilbake større enheter langs hele den sørvestlige frontlinjen. (Kofman & Lee, 2023; Österreich Bundesheer, 2023, 1:41).

4.2.1 Angrepet mot Tokmak

47. mekaniserte brigade ledet gjennombrytningen gjennom de fremste russiske forsvarslinjene langs den vestlige aksens, og forventningene var høye til den nylig trente vestlig utstyrte brigaden (Hird et al., 2023). Angrepsstyrken møtte dog på større motstand enn forventet fra de russiske forsvarerne. De russiske sperringene var intrikate, og hadde flere tunneler som ble brukt til å frakte både utstyr og personell. Minene i front ble lagt i et omfang på opp mot flere tusen stridsvognminer og personellminer foran forsvarsenheter på kompani størrelse. Disse tallene er langt større enn det russisk doktrine tilsier. I tillegg ble flere slike miner stablet oppå hverandre. Slik ville sprengladningen bli flere ganger så stor, og dette bidro til å ødelegge de ukrainske minerydderne mye raskere enn ukrainerne hadde regnet med. Områder som var ryddet for miner ble også fylt opp igjen av fjernlagte miner, enten av artilleri eller droner. Tilfellene i minefeltene var typisk for hele forsvarslinjen i sør (Kofman & Lee, 2023).

I tillegg til minene, ble ukrainerne påført store tap av russiske kampvogner, krumbane og infanteri som dekket sperringene. Der ukrainerne avanserte, møtte de på russiske reserver som nedkjempet angrepsstyrken og gjenerobret tapte stillinger (Hird et al., 2023). Dette ses spesielt

i det innledende angrepet fra Orikhiv, hvor enheter fra 47. mekaniserte brigade forsøkte å bryte gjennom russiske forberedte stillinger. Her ble de påført tap fra russisk krumbane, kamphelikoptre, kampfly og PB (panserbekjempelse) -missiler, før russiske reserver tok tilbake stillingene med motangrep (Jakes et al., 2023; Österreich Bundesheer, 2023, 5:41).

Videre opplevde ukrainerne også friksjon hos egne enheter. Koordinering tok lengre tid enn forventet, slik at enheter klare til å angripe ble sett av russerne og angrepet av krumbane og PB-missiler. Noen enheter kom også for sent i gang. Dette medførte at de ikke fikk angrepet i gunstige lysforhold og fikk dårligere effekt av krumbanebeskytning. Det ble også rapportert om tilfeller av feilaktig skyting på egne styrker. Noe av årsaken til dette er ifølge Kofman og Lee (2023) lav erfaring blant enhetene, utilstrekkelig ledelse og russisk EK. (Kofman & Lee, 2023).

4.2.2 Angrepet mot Novodarivka

Figur 6: Oversiktsbilde over ukrainske og russiske posisjoner i tilknytning Novodarivka og Rivnopil. (Reynolds, 2023, s. 7).

Aksen som fikk størst fremgang var sekundæraksen mot Berdyansk (Zafra & McClure, 2023). RUSI har i rapporten *Stormbreak: Fighting through Russian Defences in Ukraine's 2023 offensive* skildret hvordan to ukrainske gjennombrytningsoperasjoner på denne aksen utfoldet seg. Her angrep en ukrainsk mekanisert brigade mot Novodarivka og deretter Rivnopil, der det befant seg tre russiske kompanier med tilhørende reserver. Kompaniene holdt de fremre linjene, med enda en forsvarslinje lenger sør (Reynolds, 2023, s. 5).

Figur 7: Det Mekaniserte gjennombrytningsforsøket mot Novodarivka (Reynolds, 2023, s. 11).

Innledningsvis forsøkte ukrainerne å legge til rette for gjennombruddet med forbehold. Grunnet god oppklaring visste de i stor grad hvor russiske artilleristillinger var, og kunne derfor iverksette kontrabeskytning med stor nøyaktighet. Dette viste seg å være effektivt, og ukrainerne merket en betydelig reduksjon i russisk bruk av krumbane. Det ukrainske ildvolumet økte også betraktelig i sammenligning med tidligere, grunnet effektive leveranser av vestligdonert artilleriammunisjon. Om dagen oppklarte ukrainerne russiske taktiske reserver, før de engasjerte de om natten med droner utstyrt med RPG (rocket propelled grenade). Dronene fungerte effektivt, men kun når russernes EK i området ikke var aktivt. Dette ser vi i et tidsvindu uten russisk EK, der fem ukrainske droner utstyrt med fire RPG-er hver skadet syv russiske stridsvogner (Reynolds, 2023, ss. 7-8).

Gjennombrytningsoperasjonen mot Novodarivka ble iverksatt samtidig som motoffensiven, 4. juni. Det hadde regnet i dagene før angrepet, men det ble iverksatt likevel. Nord for landsbyen sprengte pansrede mineryddere seg gjennom minefeltene og skapte åpne gater som gjennombrytningsstyrken kunne benytte. Denne styrken bestod av ett kompani, og var ledet av to stridsvogner etterfulgt av pansrede personellkjøretøy med infanteri. Sistnevnte kjørte seg fast i de gjørmete sporene stridsvognene hadde etterlatt i det våte jordet, og sperret veien for kjøretøyene bak. På dette tidspunktet ble kolonnen engasjert av to russiske stridsvogner, og samtlige personellkjøretøy i kolonnen ble bekjempet. Infanteriet rakk å sitte av, men ble bundet opp av stor russisk ildgivning og åpne områder (Reynolds, 2023, ss. 8-9).

Ukrainerne iverksatte en ny gjennombrytning like ved for å støtte det fastlåste kompaniet. Her var bakken mer solid og medførte fremgang, men de ble også her engasjert av to nye russiske stridsvogner. Ved hjelp av UAV-er engasjerte ukrainerne de russiske stillingene med krumbane samtidig som de under tung russisk ild satte fart mot stillingene. Hastigheten, og kaoset rundt, gjorde at vognene kjørte av kurs, hvor derpå samtlige kjøretøy ble ødelagt av miner. Her var også minefeltene svært intrikate. Infanteriet forlot de ødelagte kjøretøyene og begynte fremrykning til fots (Reynolds, 2023, ss. 9-10).

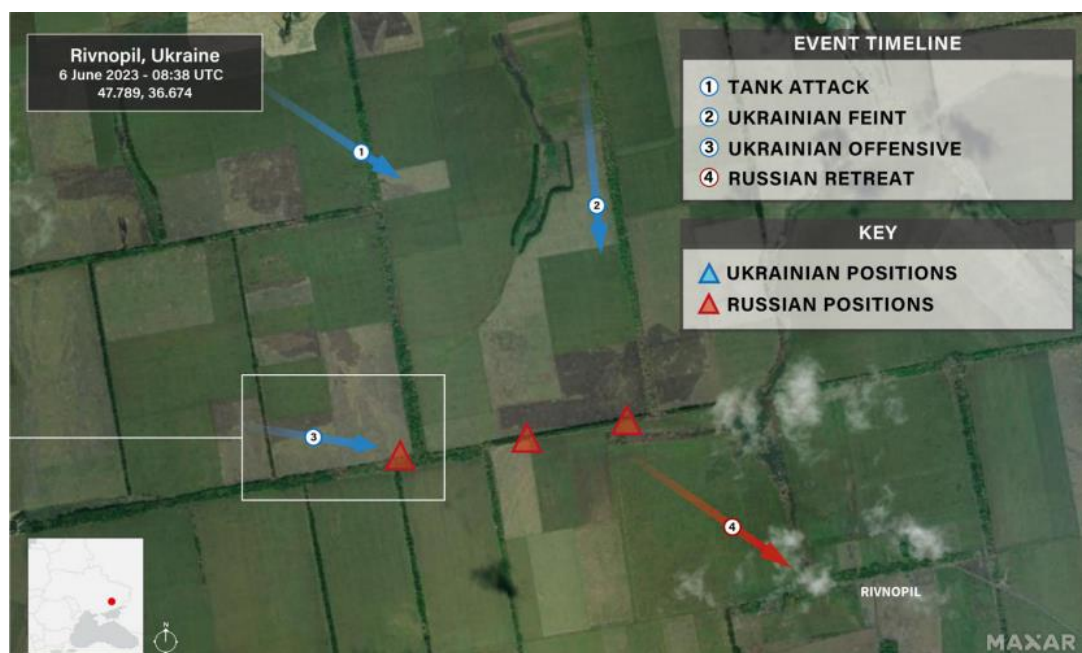
Grunnet den ukrainske fremrykningen flyttet russerne bakover, øst i landsbyen. Ukrainerne deployerte så to angrepsgrupper i form av to infanteritropper for å utnytte denne tilbaketrekingen. Den ene fulgte gjennombrytningsaksen og benyttet de ødelagte kjøretøyene som dekning. Samtidig infiltrerte den andre troppen fra vest og truet med å isolere russerne. Kampene fortsatte i en ukes tid, helt til ukrainernes angrep mot Rivnopil medførte en isoleringstrussel som gjorde at russerne trakk ut av Novodarivka. Totalt tapte Ukraina utstyret til rundt to kompanier i angrepet (Reynolds, 2023, ss. 10-11, 14).

4.2.3 Ukrainsk taktikkendring

Grunnet ukrainernes store tap i den innledende fasen av motangrepet, krevde General Zaluzhnyi en endring i måten de angrep på. I stedet for sammensatte mekaniserte gjennombrytningsoperasjoner, endret den ukrainske taktikken seg til en mer slitasjepreget form for krigføring. Ukrainsk krumbane skiftet fokus fra å ha primært fungert som direkte støtte til manøverenheter, til nedkjempelse av russiske krumbaneskyts og lokaliseringsradarer brukt for kontrabeskytning. Dette viste seg effektivt langs fronten, og ukrainske artillerienheter vant deler av artilleriduellene slik at Ukraina etter hvert sto med en «synlig ildoverlegenhet» (Kofman & Lee, 2023; Rose, 2023).

Ukrainerne benyttet ildoverlegenheten til å angripe russiske stillinger i sekvensielle angrep. Først forbekjempet de russerne med krumbanebeskytning, for deretter å sende små tropp- og kompanistørrelse angrep inn i de forbekjempede stillingene. Disse angrepene bestod primært av infanteri, støttet av to til tre kampvogner. I frykt for å miste for mange kampvogner, valgte ukrainerne å ikke kraftsamle de i større formasjoner. Denne typen angrep gikk sakte, og medførte stor slitasje for enhetene, selv de med høy treningsstandard. Det skapte dog noe fremgang, og la til rette for større mekaniserte operasjoner i fremtiden. (Kofman & Lee, 2023). Angrepet mot Rivnopil er et eksempel på denne nye ukrainske taktikken.

4.2.4 Angrepet mot Rivnopil

Figur 8: Det ukrainske angrepet mot Rivnopil (Reynolds, 2023, s. 14).

Rivnopil er en landsby øst for Novodarivka med tilhørende skogtanger som går fra sør mot nord. Fra denne flanken kunne russerne true en videre fremrykning sør for Novodarivka, og ukrainerne besluttet derfor at de måtte ta Rivnopil. De hadde nå mistet to kompanier i angrepet mot Novodarivka, så det var kritisk for brigaden at angrepet ble vellykket. Angrepet begynte også her med forbekjempning av artilleri, før de engasjerte med to stridsvogner. Deretter engasjerte de på nytt med artilleri mot de avslørte russiske stillingene, før de benyttet røykgranater foran stridsvognene som rykket frem. Dette ga et inntrykk av at de skjulte fremrykkende infanteri, og bandt opp de russiske forsvarsstyrkene. Samtidig flankerte en ukrainsk infanteritropp øst for de russiske stillingene og begynte ild og bevegelse. Russerne fokuserte styrkene sine i øst da de forventet en klassisk flankemanøver, og ukrainerne engasjerte disse med artilleri for å forsterke illusjonen av angrepet (Reynolds, 2023, ss. 12-13).

Flankeringen i øst viste seg å være en avledningsmanøver, mens en ukrainsk infanteritropp infiltrerte fra vest. Troppen angrep hurtig gjennom de nå uttynnede russiske linjene. Dette medførte både desorientering og en frykt for omringelse, og russerne begynte uttrekning mot landsbyen. Kaoset medførte at kommunikasjonsutstyret deres ble lagt igjen, i tillegg til at flere ble tatt til krigsfange. Ukrainerne utnyttet overtaket til å fortsette forbi de forlatte russiske stillingene, da disse var forhåndsuttatte russiske krumbanemål som sannsynligvis ville bli engasjert. Fordelen som ble oppnådd fasiliterte også for at en annen brigade kunne ta Rivnopil noen dager senere, og ukrainerne stanset for å konsolidere vunnet terreng. Totalt brukte

angrepsstyrkene rundt to uker på å ta områdene Novodarivka og Rivnopil (Reynolds, 2023, s. 13).

4.3 Resultatene av motoffensiven

10. juli, omtrent en måned etter starten av motoffensiven, estimerer ISW at Ukraina har frigjort 253 kvadratkilometer. Til sammenligning okkuperte Russland 282 kvadratkilometer fra januar 2023 til og med 10. juli. Ukrainerne opplevde noe suksess, men ikke i nærheten av hva de antok at de kom til å oppnå. Angrepene mot Novodarivka og Rivnopil gikk også sakte, og fremrykningshastigheten var i gjennomsnitt én taktisk fremrykning på 700-1200 meter hver tredje dag (Reynolds, 2023, s.14). Langs hovedaksen klarte de innen 10. juli kun å gjenerobre 8.6 av 60 nødvendige kilometer for å nå Tokmak og ukrainerne har dermed ikke klart å kutte den russiske landbroen til Krim- Halvøya (Bailey et al., 2023b).

I dette kapittelet er den ukrainske motoffensiven beskrevet. Det gikk åpenbart mye dårligere enn forventet, selv med en drastisk taktikkendring underveis. Nå skal vi ved hjelp av det teoretiske grunnlaget søke å forklare årsakene til dette utfallet.

5 Analyse

Dette kapittelet har som mål å knytte sammen de teoretiske prinsippene med den empiriske forklaringen. Hensikten er å søke etter svar på problemstillingen: *Hvorfor feilet Ukrainas motoffensiv sommeren 2023?* Vi har nå sett hvordan oppgavens empiri åpenbart er i tråd med de empiriske forventningene som oppgaven la som grunnlag for analysen. Dette skal vi nå se nærmere på. Analysen vil først ta for seg hvordan overordnede faktorer påvirket operasjonene, før den nærmere beskriver de tre operasjonene fra empirien. Her benyttes teorien til å skape en felles forståelse for hendelsesforløpet. Avslutningsvis vil analysen presentere sentrale aspekter og lærdommer som kan dras av empirien.

5.1 Overordnet

Ukraina visste om den omfattende russiske etableringen av forsvarsverk som startet allerede i november 2022. Det er derfor naturlig å stille seg spørsmålet om hvorfor de likevel gikk på så store tap innledningsvis, når de visste hvor god tid russerne hadde hatt til forberedelser og utbedringer. En forklaring kan være at ukrainerne undervurderte det russiske forsvaret, og at beslutningene de tok var basert på utilstrekkelig etterretning. Med grunnlag i minimumsmålene til operasjonen hadde de mye høyere forventninger til operasjonens suksess enn hva utfallet resulterte i. Dette peker på en forventning om et forsvar som var mulig å forsere hurtig, som også kan komme fra urealistiske oppfatninger av egne styrkers effektivitet. En annen faktor som forsterker dette argumentet er Russlands overgåelse av sine egne doktriner, som kan ses i antallet miner som ble benyttet. Selv om det spesifikke ukrainske etterretningsgrunnlaget ikke er beskrevet, er det derfor basert på disse faktorene rimelig å anta at beslutningene som lå til grunn for motoffensiven var basert på feilaktig etterretning. Dette kan bidra til å forklare hvorfor de valgte å spre styrkene sine langs flere akser, samt opprettholde et høyt tempo i motoffensiven: De forventet mindre motstand enn det de ble møtt med. Slik gikk de på større tap enn antatt, og kan dermed være en faktor til at offensiven kulminerte så tidlig.

Videre vil lendets naturlige beskaffenhet ha hatt påvirkning på gjennombrytningsoperasjonene. Lendet i Zaporizhzia består for det meste av gårder med tilhørende jorder. Lendet er også svært flatt, med store åpne områder over de nevnte jordene. Jordene skaper noe skjul og dekke i form av mikrolende og trelinjer som skiller jordene fra hverandre. Disse faktorene gir i flere tilfeller en fordel til forsvarende styrke, som kan dekke store områder med små enheter utenfor rekkevidden til angripende styrkers flatbanevåpen. Angrepshelikoptre vil også kunne ha store

fordeler i form av rekkevidden på sine PB-våpen. På den andre siden tilbyr lendet svært få naturlige hindre, og en forsvarende styrke må derfor se seg nødt til å skape hindrene selv. Russerne ble nødt til å gjøre nettopp dette, og etablerte derfor omfattende sperringer.

Til slutt skapte lendet, kombinert med været utfordringer for den angripende styrken. Regn gjorde bakken svært vanskelig å traversere for tyngre og lettere hjul- og beltegående kjøretøy. Dette skapte fordeler for den forsvarende styrken, vist i angrepet mot Novodarivka hvor den første angrepsstyrken kjørte seg fast i gjørmen for deretter å bli nedkjempet av de russiske reservene.

Delkonklusjon

Ukrainske styrker entret sannsynligvis motoffensiven med et utilstrekkelig etterretningsgrunnlag, samt feilaktige antakelser om evnene til både egne styrker og det russiske forsvaret. Dette kan være en bidragsyter som medførte de innledningsvis store ukrainske tapene. I tillegg har lendet hatt en påvirkning på operasjonene i Zaporizhzhia, noe som i sum gagnet forsvareren.

5.2 Angrepet mot Tokmak

Langs aksene mot Tokmak møtte ukrainerne et russisk forsvar som oppnådde et effektivt taktisk samvirke. Ved å kombinere ulike effektorer som panservern, helikoptre, infanteri og krumbane, stanset russerne de ukrainske angrepene og fasiliterte for gjenerobringen av tapte stillinger. Forsvaret fremsto som godt koordinert, som kan tyde på en effektiv kommando og kontroll på russisk side. I tillegg oppnådde de høyere grad av mobilitet i form av tunneler tilknyttet stillingene, som muliggjorde hurtig og skjult omdisponering av både styrker og utstyr. Den omfattende bruken av reservene belyser også handlefriheten de hadde for å gjenerobre sine tapte stillinger. Sammenlagt medførte dette at ukrainerne sto ovenfor et mangfold av trusler, som gjorde det komplisert og krevende å angripe de russiske stillingene.

På ukrainsk side skapte friksjonen hos egne enheter utfordringer. De opplevde tidlig vanskeligheter med å gjennomføre større operasjoner, noe som kan tyde på en utilstrekkelig ledelse fra kommando- og kontrollelementet. Dette vises i form av den langvarige koordineringen mellom enheter, i tillegg til rapportene om skyting på egne. Påvirkningen fra russiske luftbårne enheter tyder også på en mangel av luftvern hos ukrainerne, noe som igjen understreker muligheten for at de undervurderte de russiske kapasitetene i forsvaret. Sammen

medførte disse faktorene til at den russiske påvirkningen ble forsterket, grunnet mindre kontroll og evne til å synkronisere egne enheter på ukrainsk side.

Delkonklusjon

Aksen mot Tokmak tydeliggjør et forberedt russisk forsvar, som gjennom godt koordinert ildstøtte og manøver oppnådde effektivt taktisk samvirke og evnet å gjenerobre tapte stillinger. Forsvaret hadde også gjensidig støtte, med flere effektorer som virket på ukrainerne samtidig. På ukrainsk side oppstod det tidlig utfordringer med synkronisering av styrker, noe som tyder på problemer med kommando og kontroll. I tillegg ble de påvirket av russiske luftenheter, noe som kan peke på et utilstrekkelig ukrainsk luftvern. Kombinert kan disse faktorene bidra til å forklare hvorfor ukrainerne gikk på betydelige tap i aksen mot Tokmak.

5.3 Angrepet mot Novodarivka

Under angrepet mot Novodarivka møtte ukrainerne tidlig på russiske sperringer de måtte bryte gjennom. Til tross for effektiv forbekjempning grunnet god logistikk og oppklaring i forkant av gjennombrytningen, ble ukrainerne stanset av russisk motstand. De fremste vognene ble bekjempet, og infanteriet ble isolert i åpne områder. Videre gjennombrytningsforsøk i andre deler av området opplevde lignende utfall. Ved å se på gjennombrytningsfundamentene, feltfunksjonene, og prinsippene for defensiv strid vil man kunne identifisere noen av årsakene til hvorfor ukrainerne stagnerte i området.

For det første kan det fremstå som om ukrainernes anvendelse av gjennombrytningsfundamentene sviktet. Her er det spesielt fundamentene nedholdende ild, skjerming og sikring som ikke ble tilstrekkelig oppnådd for ukrainerne. Når gjennombrytningsstyrken nærmet seg sperringene for å redusere de, ble den bekjempet av både russisk krumbane og flatbane. Det er derfor rimelig å anta at ukrainernes nedholdende ild ikke hadde tilstrekkelig effekt, samt at mangelen på skjerming og sikring av gjennombrytningsstyrken medførte dens bekjempelse på vei frem.

For det andre fremkommer det i hendelsesforløpet at det er ukrainske mangler i synkronisering av feltfunksjonene manøver og ildstøtte. Dette ses i det andre gjennombrytningsforsøket, der den ukrainske manøveren støttet av UAV-ledet krumbane satte fart mot de russiske stillingene. Manglende koordinering og synkronisering av feltfunksjonene bidro til et kaos som endte med at de ukrainske vognene ble ødelagt i de russiske sperringene. Koordineringssvikten kan skyldes problemer med ukrainsk kommando og kontroll, da hendelsen bar preg av den

manglende oversikten over situasjonen. Russisk EK kan også ha forsterket denne faktoren, ved å påvirke ukrainske kommunikasjons-, kommando-, og kontrollsystemer.

Videre er det ikke kun feil begått av ukrainerne ved Novodarivka som kan bidra til å forklare hvorfor angrepet kulminerte. Russisk taktisk samvirke og forberedelser gjort i forkant gjorde forsvaret betydelig vanskeligere å forsere. Russerne oppnådde effektivt taktisk samvirke ved å kombinere feltfunksjonene ildstøtte, manøver og beskyttelse, slik som i aksen mot Tokmak. De russiske sperringene ble dekket opp av krum- og flatbane som gjorde at de oppnådde effektiv antimobilitet. Angrepsforsøkene til Ukraina ble også her utsatt for flere trusler samtidig, spesielt fra den russiske handlefriheten i form av de to stridsvognene i kombinasjon med krumbane. Denne kombinasjonen er noe som gjorde ukrainernes gjennombrytning betydelig vanskeligere, da det medførte ødeleggelsen av større deler av angrepsstyrken.

Delkonklusjon

Mangelfull koordinering av de ukrainske styrkene førte til usynkron bruk av feltfunksjonene. Dette gjorde at gjennombrytningen ikke var slagkraftig nok til å bryte gjennom de russiske sperringene. Sviktende bruk av gjennombrytningsfundamentene gjorde i tillegg at ukrainerne var svært utsatt på vei frem til sperringene, og ble følgelig nedkjempet. Den russiske evnen til taktisk samvirke, samt godt forberedte stillinger ved Novodarivka forsterket konsekvensen av ukrainernes feil og begrenset ukrainernes handlingsrom ytterligere.

5.4 Angrepet mot Rivnopil

Under angrepet mot Rivnopil hadde ukrainerne endret taktikk, og angrep med små infanterienheter støttet av kampvogner og krumbane. Her oppnådde de en større grad av suksess i form av villedning og taktisk samvirke på lavt nivå. I bruken av dette tilfellet vil vi bruke teorien rundt taktisk samvirke og feltfunksjoner for å identifisere faktorer som bidro til dette utfallet.

For det første fremstår ukrainernes bruk av feltfunksjonene ildstøtte, manøver og beskyttelse som mer synkronisert i angrepet mot Rivnopil enn tidligere. Ukrainerne kombinerte stridsvogner og infanteri i manøveren sin, med ildstøtte i form av krumbane. Dette fungerte godt og bidro til oppnåelsen av villedelse hos de russiske styrkene. Beskyttelsen ble oppnådd i form av minerydding og skjerming av manøverstyrken med røyk. Angrepet var også bedre koordinert her enn tidligere, og de lyktes i større grad med synkroniseringen av styrkene under fremrykningen.

For det andre kom angrepet overraskende på russerne, og stillingene kollapset etter relativt kort tid. Den ukrainske villedningen og påfølgende flankeringen med infanteri kan her ses som en sentral faktor, da forvirringen og isoleringstrusselen medførte at de russiske styrkene hurtig trakk ut. I tillegg kan denne påvirkningen gi inntrykk av et manglende russisk kringvern. Det russiske kommunikasjonsutstyret som ble lagt igjen og krigsfangene som ble tatt tyder på at angrepet kom overraskende på russerne. I tillegg medførte overraskelsen fordeler som gjorde at ukrainerne kunne utnytte oppdukkende fordeler, og slik hurtig rykke gjennom stillingene.

Angrepet mot Rivnopil er en operasjon hvor ukrainerne lyktes i større grad enn tidligere, og gikk på mindre tap. Likevel medførte det nye problemer for ukrainerne. Tidsbruken med en slik angrepsform var omfattende, relativt til de små områdene som ble frigjort. Angrepene frigjorde fortsatt rundt 700-1200 meter hver tredje dag. Dette betyr at å fortsette angrep videre sørover med samme tilnærming sannsynligvis vil koste mindre i form av materiell og personell, men tar for lang tid til å frigjøre større områder innen rimelig tid.

Delkonklusjon

Ukrainerne oppnådde en større taktisk suksess ved bruk av ny tilnærming, og synkroniserte ildstøtten, manøver og beskyttelsen bedre enn tidligere. I tillegg ser det ut til at villedningen og flankeringen gjorde at de oppnådde prinsippet om overraskelse, som fungerte godt på et russisk forsvar med manglende kringvern. Allikevel tok disse angrepene for lang tid. Angrepene var små og frigjorde for små områder, og bidro derfor ikke i stor nok grad til å nå målene den ukrainske ledelsen hadde satt for motoffensiven.

5.5 Lærdommer

Vi har nå analysert hva som førte til at den ukrainske offensiven feilet. Gjennom analysen er det kommet til syne mulige lærdommer som oppgaven nå vil redegjøre for. Disse kan bidra til å fremheve viktige overveielser man kan ta med seg fra denne hendelsen.

5.5.1 Prinsipper alene er ikke nok

Før taktikkendringen var Ukrainas angrep et forsøk på et hurtig og mekanisert gjennombrudd. Gjennombruddet skulle skape momentum, og motoffensiven skulle nå dypt inn i de okkuperte områdene. Dette er i tråd med NATOs prinsipper om tempo, overraskelse og momentum, der de kraftsamlet styrker for å oppnå størst mulig effekt. Likevel feilet angrepet og medførte en taktikkendring, der de gikk over til en mer saktegående taktikk. Dette viste seg å være mer

effektivt, men gikk i stor grad på bekostning av tempo i operasjonen. Det kan derfor være naturlig å stille spørsmål til gyldigheten av NATOs prinsipper for offensive operasjoner.

På den andre siden er det komplisert å kritisere NATOs prinsipper på dette grunnlaget. Dette er fordi årsakene til at ukrainerne endret taktikk kan skyldes andre faktorer enn at prinsippene er utilstrekkelige. En mer plausibel forklaring kan være at styrkeforholdet mellom ukrainerne og russerne være uforholdsmessig: ukrainerne kan rett og slett ha hatt for få styrker til å effektivt kunne gjennomføre en mekanisert gjennombrytning. Dette er vanskelig å måle grunnet manglende data, men det finnes som nevnt indikatorer på både manglende luftvern, etterretning, og kommando og kontroll som bidro til vanskeligheter med å gjennomføre større operasjoner.

Selv om prinsipper kan være gode hjelpemiddel under en operasjon, ser vi altså at de rette forutsetningene må være til stede. Dette er særlig belyst i behovene for et godt etterretningsgrunnlag og tilstrekkelige ressurser. Det er derfor vanskelig å kritisere selve prinsippene som ligger til grunn, da det ikke nødvendigvis er disse som feilet, men heller manglende forutsetningene for å kunne følge de.

5.5.2 En ubunden reserve kan være avgjørende

Ukrainske styrker klarte noen steder, som langs akse mot Tokmak, å bryte gjennom de innledende russiske sperringene. Allikevel ble de etter hvert stanset og nedkjempet av russiske ubundne reserver. Reservene bestod av luftbårne enheter og mekaniserte styrker, som sammen gjenerobret de tapte stillingene. Dette viser til viktigheten av prinsippet om handlefrihet og offensiv opptreden i defensive operasjoner.

Ukrainerne opplevde også suksess ved bruk av reserven. Dette synliggjøres ved Rivnopil, der den ble benyttet til å infiltrere og flankere de russiske styrkene som tvang frem en russisk tilbaketrekning. Også i dette tilfellet var reserven faktoren som oppnådde avgjørelse i operasjonen. Her ser vi i tillegg hvordan mangelen på en russisk reserve medførte at de måtte trekke ut, i stedet for å iverksette motangrep som tidligere.

Disse eksemplene tydeliggjør hvordan reserven er essensiell for både angripende og forsvarende styrker. Viktigheten av reserven innebærer at man må ha nok ressurser til å kunne dele opp styrkene sine i store nok angrepsstyrker, og samtidig ha en betydelig reserve. Den må også oppnå handlekraft ved å være ubunden, noe som ikke var til stede hos de russiske styrkene i Rivnopil med påfølgende nederlag.

5.5.3 Større operasjoner er krevende å lede

De to mekaniserte gjennombrytningsforsøkene i Tokmak og Novodarivka illustrerer utfordringene med koordineringen av tilgjengelige midler for ukrainerne. Manglende synkronisering av feltfunksjonene førte til at gjennombrytningsfundamentene ikke ble oppfylt, noe som resulterte i store tap. Dette tydeliggjør viktigheten av riktig anvendelse av feltfunksjonene til rett tid. Slik bruk krever god ledelse på alle nivåer, spesielt de høyere nivåene, og er essensielt for å oppnå et effektivt taktisk samvirke.

Kompleksiteten i ledelse øker i møtet med en fiende som aktivt benytter EK. Denne faktoren tydeliggjør at man også bør ha gode tiltak for å motvirke effektene som fiendtlig EK har på egne systemer. Dette medfører behovet for redundans i de ulike systemene som kan påvirkes av denne faktoren, som for eksempel alternative sambandsplaner og kontraoppklaring for å ta ut fiendtlige EK-systemer.

Gjennom bruk av relevant teori satt opp mot empirien har vi nå analysert ulike årsaker til hvorfor motoffensiven kulminerte, samt redegjort for sentrale lærdommer dette medfører. Nå vil oppgaven sammenfatte analysens mest sentrale funn i en konklusjon.

6 Konklusjon

Målet med dette kapittelet er å konkretisere tekstens analyse. Hensikten er å tydeliggjøre svaret på oppgavens problemstilling: «*Hvorfor feilet den ukrainske motoffensiven sommeren 2023?*». Først vil kapittelet oppsummere de mest plausible slutningene fra analysen. Deretter fremlegges noen alternative faktorer som kan ha påvirket situasjonen. Avslutningsvis kommer oppgaven med anbefalinger til videre forskning som kan bidra til økt kunnskap rundt temaet.

6.1 Oppsummering

Det innledende mekaniserte angrepet til ukrainerne søkte å hurtig bryte gjennom det russiske forsvaret. Angrepet kan synes å være en avgjørelse tatt på et utilstrekkelig etterretningsgrunnlag eller en urealistisk oppfatning av egne styrkers kapabiliteter. Dette synliggjøres i de svært høye forventninger til angrepet, og medførte at de iverksatte motoffensiven med feil utgangspunkt for å møte det russiske forsvaret. I tillegg opplevde ukrainerne utfordringer med synkroniseringen av egne styrkers manøver, som tyder på utfordringer med kommando og kontroll. Sammen med et utilstrekkelig luftvern medførte dette at ukrainerne ikke oppnådde en tilstrekkelig grad av taktisk samvirke, og gjorde at de i gjennombrytningsforsøkene gikk på store tap.

Mangelen på innledende suksess medførte en ukrainsk taktikkendring. Her gikk de over til saktegående angrep med en lav fremrykningshastighet og mer omfattende bruk av infanteri enn tidligere. Etter taktikkendringen oppnådde de et mer effektivt taktisk samvirke mellom feltfunksjonene ildstøtte, manøver og beskyttelse. Den viste seg også å være mer tapseffektiv, men det lave tempoet medførte at de overordnede målene ikke ble nådd.

Russlands forsvar viste seg i tillegg å være svært effektivt. Gjennom et godt koordinert dybdeforsvar ble ukrainerne påvirket av flere ulike effektorer samtidig. Dette ble muliggjort av en omfattende bruk av ulike hinder, der russerne overgikk egen doktrine. Styrkene var også ofte organisert med en reserve som både gjennomførte motstøt og nedkjempet ukrainske fremrykkende styrker. Denne handlefriheten var en stor bidragsyter til suksess, og var i noen situasjoner avgjørende for utfallet.

Basert på dette konkluderer oppgaven med at det var flere årsaker som i kombinasjon utgjorde hvorfor den ukrainske motoffensiven feilet. På ukrainsk side er det gjennomgående svikter i synkroniseringen av feltfunksjonene som utgjør hovedårsaken til at de ikke klarer å oppnå

taktisk samvirke. Etter taktikkendringen lykkes derimot de ukrainske styrken i større grad med å oppnå taktisk samvirke, men konsekvensen av taktikkendringen var at tempoet i operasjonen ble senket såpass mye at offensiven likevel kulminerte. Resultatet av dette er at offensiven ikke var slagkraftig nok i møte med det russiske forsvaret. På den andre siden hadde russerne forberedt seg godt og sperringene som var laget overgikk deres egen doktrine. I kombinasjon med de omfattende sperringene klarte de russiske forsvarene å oppnå taktisk samvirke med sine tropper, som forsterket ugjennomtrengeligheten av sperringene. Selv om oppgaven anser disse årsaksforholdene som avgjørende for hvorfor motoffensiven feilet, utelukker den ikke at det er andre faktorer som også er av avgjørende rolle for utfallet. Oppgavens konklusjon må derfor ikke ses som eneste forklaring på hvorfor motoffensiven feilet, men heller som en del av en større forklaring.

6.2 Alternative faktorer

Gjennom arbeidet med oppgaven er det flere faktorer som ikke er undersøkt, grunnet avgrensningene og tilgjengelig datamateriale. Dette gjelder særlig områder som ikke omfatter taktikk. For eksempel kan forskjellene i faktorer som moral, materiell og treningsstandard ha påvirket utfallet. Disse faktorene kan ha bidratt til at den ukrainske offensiven feilet. I tillegg var de russiske minefeltene designet på en måte som skulle ødelegge mineryddingsutstyr. Grunnet manglende datagrunnlag for å bestemme om dette var en avgjørende faktor for motoffensiven har vi ikke kunnet konkludere med at offensiven feilet grunnet for lite mineryddingsutstyr. Likevel finnes det sterke indikatorer på at også dette kan hatt en betydelig innvirkning på resultatet av offensiven.

6.3 Anbefaling til videre forskning

For det norske Forsvaret kan det basert på denne oppgaven være relevant å undersøke forsvarsmateriellet vårt. Dette gjelder særlig volumet og kvaliteten på gjennombrytningsmateriell og sperringer, da vi ser hvor viktig det er å ha tilstrekkelig materiell for å både bryte gjennom og etablere forsvarsstillinger. Her er både bruken av, og disponeringen av miner særlig relevant, da vi ser det omfattende volumet Russland har benyttet i sitt forsvar og effekten det har hatt. Derfor anbefaler vi at videre forskning på området ser på hvor mye mineryddingsutstyr som faktisk trengs for å klare å bryte gjennom sperringer av slikt omfang og design.

I tillegg anbefaler vi å nærmere undersøke de tre lærdommene som er identifisert i oppgaven. Dette kan bidra til å avdekke svakheter ved norsk tilnærming til både offensive og defensive operasjoner. De kan også medvirke til å forbedre hvordan norske styrker trener og øver realistisk, for å bygge robusthet i møte med en fiende av tilsvarende karakter som i Ukraina.

Litteraturliste

Adams, P. (2023, 9. juni). Ukraine's counter-offensive against Russia under way. *BBC News*. <https://www.bbc.com/news/world-europe-65860294>

Andersen, S. S. (2013). *Casestudier* (2. utg.). Fagbokforlaget.

Bailey, R., Hird, K., Stepanenko, K., Wolkov, N. & Kagan, F. W. (2023a, 5. juni). *Russian offensive campaign assessment, June 5th, 2023*. ISW. <https://www.understandingwar.org/backgrounder/russian-offensive-campaign-assessment-june-5-2023>

Bailey, R., Stepanenko, K., Hird, K., Wolkov, N. & Kagan, F. (2023b, 10. juli). *Russian offensive campaign assessment, July 10th, 2023*. ISW. <https://www.understandingwar.org/backgrounder/russian-offensive-campaign-assessment-july-10-2023>

Copp, T. (2023, 19. mai). Why Ukraine's counteroffensive against Russia still hasn't begun. *Public Broadcasting Service*. <https://www.pbs.org/newshour/world/why-ukraines-counteroffensive-against-russia-still-hasnt-begun>

Financial Times. (2024, 19. februar). *Ukraine's counteroffensive against Russia in maps: latest updates*. Hentet 22. februar 2024 fra <https://www.ft.com/content/4351d5b0-0888-4b47-9368-6bc4dfbccbf5>

Forsvarets stabsskole. (2004). *Forsvarets Doktrine for Landoperasjoner*. Forsvarsstaben.

Forsvarets stabsskole. (2019). *Forsvarets Fellesoperative Doktrine*. Forsvarsstaben.

Harding, L. (2023, 15. mai). Ukraine strikes Russian forces in Luhansk before expected counteroffensive. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2023/may/15/ukraine-strikes-russian-forces-in-luhansk-ahead-of-counter-offensive>

Headquarters, Department of the Army. (2002). *FM 3-34.2, Combined-Arms Breaching Operations*. Army Publishing Directorate.

Heier, T. (Red.). (2023). *Krigen i Ukraina*. Fagbokforlaget.

Hernandez, M. & Holder, J. (2022, 14. desember). Defenses Carved Into the Earth. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/interactive/2022/12/14/world/europe/russian-trench-fortifications-in-ukraine.html>

Hird, K., Barros, G., Mappes, G., Wolkov, N., Clark, M. & Kagan, F. W. (2023, 8. juni). *Russian offensive campaign assessment, June 8th, 2023*. ISW. <https://www.understandingwar.org/backgrounders/russian-offensive-campaign-assessment-june-8-2023>

Holder, J.; Gibbons-Neff, T.; Hernandez, M. (2023, 28. juni). *21 Miles of obstacles*. New York Times. <https://www.nytimes.com/interactive/2023/06/28/world/europe/ukraine-counteroffensive-obstacles.html>

Hunter, M. & Sackur, L. (2023, 27. mai). Ukraine prepares 'for a new phase of the war' as counteroffensive appears imminent. *NBC News*. <https://www.nbcnews.com/news/world/russia-ukraine-war-bakhmut-attacks-wagner-group-prigozhin-putin-chef-rcna86541>

Hærens våpenskole. (2010). *Håndbok for fottroppen i felt*. Sjef Hæren.

Hærens våpenskole. (2022a). *Håndbok for mekanisert infanteribataljon og Panserbataljonen i felt. Defensive operasjoner*. Sjef Hærens våpenskole.

Hærens våpenskole. (2022b). *Håndbok for mekanisert infanteribataljon og Panserbataljonen i felt. Offensive operasjoner*. Sjef Hærens våpenskole.

Hærens våpenskole. (2011). *Håndbok for stormingeniørlaget i felt*. Sjef Hæren.

Jakes, L., Kramer, A. E. & Schmitt, E. (15. Juli, 2023). After suffering heavy losses, ukrainians paused to rethink strategy. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2023/07/15/us/politics/ukraine-leopards-bradleys-counteroffensive.html>

Kofman, M. & Lee, R. (2023, 4. september) Perseverance and adaption: Ukraine's counteroffensive at three months. *War on the rocks*. <https://warontherocks.com/2023/09/perseverance-and-adaptation-ukraines-counteroffensive-at-three-months/>

Ledur, J., Karklis, L., Mellen, R., Alcantara, C., Steckelberg, A & Tierney, L. (2023, 21. februar). Year of War: Follow the 600-mile front line between Ukrainian and Russian forces. *Washington Post*. <https://www.washingtonpost.com/world/interactive/2023/russia-ukraine-front-line-map/>

Miller, C. (2023, 22. mai). Military briefing: how Russia is fortifying its frontline for Ukraine's counteroffensive. *Financial Times*. <https://www.ft.com/content/7582506b-1337-4570-abcc-31f5f602bde7?accessToken=zWAGDvspJpsAkc91glBrEzdFcNOrzDH19gK95w.MEUCIQcz>

[_0AgPBSoa0XZiJ0XJYsjoOrQd8jqNwEDMRdNax7tmgIgR1DcTFXle41ohVPY6jh3xC-wk68ZkxkI8BVsavI_EWQ&sharetype=gift&token=4a6b163e-1df8-4fe1-98c2-550aeabf689f](https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_192648.htm#:~:text=Since%20the%20start%20of%20Russia%27s,all%20military%20aid%20to%20Ukraine)

NATO. (2022a). *ATP-3.2.1 Conduct of land tactical operations*. NATO Standardization Office.

NATO. (2022b). *ATP-3.2.1.1 Conduct of land tactical activities*. NATO Standardization Office.

NATO. (2024, 22. februar). *NATO's response to Russia's invasion of Ukraine*. Hentet 29. februar 2024 fra

https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_192648.htm#:~:text=Since%20the%20start%20of%20Russia%27s,all%20military%20aid%20to%20Ukraine

Popeski, R & Kozukhar, O. (2023, 9. november). Ukrainian forces hold line in shattered eastern town of Avdiivka – military. *Reuters*. <https://www.reuters.com/world/europe/ukrainian-forces-hold-line-shattered-eastern-town-avdiivka-military-2023-11-09/>

Ramani, S. (2023). *Putin's War on Ukraine – Russia's Campaign for Global Counter-Revolution*. C. Hurst & Co Publishers Ltd.

Reynolds, N & Watling, J. (2023, 4. september) *Stormbreak: Fighting through Russian defenses in Ukraine's 2023 Offensive*. RUSI. https://ik.imagekit.io/po8th4g4eqj/prod/Stormbreak-Special-Report-web-final_0.pdf

Rose, Robert (2023, 26. september). Biting off what it can chew: Ukraine understands its attritional context. *War on the rocks*. <https://warontherocks.com/2023/09/biting-off-what-it-can-chew-ukraine-understands-its-attritional-context/>

Taylor, A., Galouchka, A. & Morgunov, S. (2023, 2. juni). To liberate territory, Ukraine must smash fortified Russian defenses. *The Washington Post*. <https://www.washingtonpost.com/world/2023/06/02/ukraine-russia-counteroffensive-defenses-fortifications/>

The Wall Street Journal. (2023, 2. juni). *How Russia prepared for Ukraine's counteroffensive*. WSJ [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=RB8iSVIv7II>

Timsit, A. (2023, 16. mai). Zelensky toured Europe seeking new weapons. Here's what he came home with. *The Washington Post*. <https://www.washingtonpost.com/world/2023/05/16/ukraine-aid-weapons-zelensky-europe/>

Yin, R. (2018). *Case Study Research and Applications* (6. utg.). Sage Publications, Inc.

Zabrodskiy, M., Watling, J., Danylyuk, O. V. & Reynolds, N. (2022). Preliminary Lessons in Conventional Warfighting from Russia's Invasion of Ukraine: February–July 2022. *Royal United Services Institute for Defence and Security Studies*. <https://static.rusi.org/359-SR-Ukraine-Preliminary-Lessons-Feb-July-2022-web-final.pdf>

Zafra, M. & McClure, J. (2023, 21. desember). Four factors that stalled Ukraine's counteroffensive. *Reuters*. <https://www.reuters.com/graphics/UKRAINE-CRISIS/MAPS/klvygwawavg/#four-factors-that-stalled-ukraines-counteroffensive>

Österreichs Bundesheer. (2023, 15. desember). *The Ukrainian offensive has failed - What's next* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=EWjMr3RZ8Ss>